

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

Akademien för hälsa vård och välfärd

Vägen till islam

En studie av svenska mäns konversionsberättelser

Anna Persson

Sammanfattning

Syftet med den föreliggande studien är att utifrån konvertiters egna berättelser om sin väg till islam nå en ökad förståelse för vilken innebörd valet att konvertera till islam får för deras identitet och känsla av mening. Studiens frågeställningar är: Hur beskriver konvertiter sin egen resa till islam, vilken betydelse har den nya religiösa identiteten för dem i deras vardag samt vilken mening finner de i sin religiösa tro idag. Studiens teoretiska utgångspunkter har varit Rambo och Farhadian's teori om konversionsstadier, Bauman, Johansson samt Berger och Luckmann's resonemang kring identitet som en process samt McGuire utifrån religion som meningssystem och konversion som omformulering av självet. Metoden som valts för att kunna uppfylla syftet och besvara frågeställningarna har varit hermeneutiken. Undersökningen har baserats på fem semistrukturerade intervjuer. I studiens resultat framgick att konversion är en process bestående av flera stadier med ett utgångsläge bestående av sökande och avsaknad av svar som slutligen resulterar i mening i den religiösa tron, ny religiös identitet samt nytt perspektiv på livet vilket sammantaget innebär ett nytt sätt att se på sig själva och världen för konvertiterna.

Nyckelord: konvertera, mening, meningssystem, identitet, hermeneutik.

Förord

Mina funderingar över ämne för min C uppsats var en process bestående av flera olika tankar om teman men när idén kom till mig om att studera personer som konverterat till islam kände jag omedelbart att det var det jag ville skriva om. Arbetet med uppsatsen har varit en lärorik, intressant och givande resa. Jag vill först och främst tacka deltagarna i studien för att ni ställt upp med er tid och på ett öppet sätt berättat om er väg till islam. Utan er medverkan hade denna studie inte varit möjlig att genomföra. Därefter vill jag tacka min handledare Maria Hopstadius för engagemang, stöd och råd under hela processens gång, det har varit ovärderligt. Ett särskilt och innerligt tack vill jag även rikta till Rabi min rådgivare, ledstjärna, och vägvisare för ditt stöd, din uppmuntran, ditt lyssnande öra, dina goda idéer och för att du stått ut med mig i känslostormar under med och motgång, jag hade inte klarat det utan dig.

Ett varmt tack till er alla!

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
2. Syfte och frågeställningar	7
3. Disposition	7
4. Konvertera till islam.....	7
5. Tidigare forskning	8
5.1 Orsaker till konversion.....	9
5.1.1 Kritik mot den ursprungliga religionen.....	11
5.1.2 Kritik mot samhället.....	12
5.2 Religiös identitet	13
5.3 Bemötande efter konversionen.....	14
5.4 Reflektioner kring tidigare forskning.....	15
6. Teoretiska utgångspunkter	16
5.1 Konversion som en förvandling av självet.....	16
5.2 Konversionsstadier.....	17
5.3 Identitetsskapande som en process	19
5.4 Religion som meningssystem.....	20
6. Metod	20
6.1 Att förstå genom tolkning	21
6.2 Tolkning, förståelse, förförståelse och förklaring	21
6.3 Tolkningsprocessen och den hermeneutiska cirkeln	22
6.5 Texten som studieobjekt.....	22
6.7 Mitt förhållningssätt.....	22
6.9 Min förförståelse	23
6.10 Urval.....	23
6.11 Datainsamling	24
6.12 Etiska överväganden	24
6.13 Presentation av studiens deltagare	25
6.14 Analysförfarande.....	25
6.15 Metodologiska reflektioner	26
7. Resultat.....	27
7.1 Hur beskriver konvertiterna sin egen resa till islam?.....	27
7.2 Vilken betydelse har den nya religiösa identiteten för dem i deras vardag?.....	28
7.3 Vilken mening finner de i sin religiösa tro idag?	30
7.4 Ett nytt sätt att se på sig själva och världen – huvudtolkning av materialet	31
7.4.1 Ett nytt sätt att se på sig själva	31
7.4.2 Ett nytt sätt att se på världen	32
8. Diskussion.....	34

8. 1 Studiens resultat i förhållande till tidigare forskning.....	35
8. 2 Förslag på framtida forskning inom området.....	37
Referenslista.....	38
Bilaga 1, Intervjuguide.....	40
Bilaga 2, Tolkningsprocessen.....	41

1. Inledning

I dagens postmoderna samhälle blir vår frihet och vår valmöjlighet allt större. En tro på den fria individen, förnuftet och framsteget kan sägas vara dess kännetecken. Den fria individen innebär att människan betraktas som separat och enskild och att individen upplever en frihet från yttre krav och kan ha egna önskemål som grund för sina val. Även individens frigörelse är central idag att individen måste frigöra sig från en konkret förankring och välja sin egen livsbana. Förnuftet är kopplat till att individen förväntas att på egen hand rationellt bestämma vad man vill och är den princip som kännetecknar de individuella besluten. Som en följd av denna tro på förnuftet är en stark tro på framsteg. Människan förväntas bli mer human och mindre brutal genom att hon förnuftigt tar ställning till olika val samtidigt som vetenskapen förväntas nå längre med nya rön (Mjöberg, 2011, s.131 -133). Samtidigt är många människor ambivalenta gällande sådan individuell frihet och försöker begränsa dessa val på olika sätt (McGuire, 2002, s. 75). I detta sekulära samhälle bestående av flera olika möjligheter finns religionen som för den troende innebär en tolkningsram av verkligheten som kan skänka svar på de frågor individen har och ger en vägledning för hur individen ska handla i olika sammanhang (Karlsson & Svanberg, 1997, s. 9).

Sigurdson (2009, s. 28-29) beskriver att den traditionella sociologiska sekulariseringsteorin, vars utgångspunkt var att religionerna får minskad betydelse ju mer moderniserat samhället blir, under de senaste decennierna förlorat allt mer i trovärdighet. För många sociologer (se exempelvis Giddens (1997), Bauman (2002) m.fl.), filosofer och teologer under 1900-talet sågs det närmast som en självklarhet att religionernas tid var över. Den höll på att försvinna eller reduceras till att existera enbart genom individens privata förhoppningar och känsloupplevelser. Dessa förutsägelser om religionens förestående död har dock visat sig varit felaktiga eller förhastade. Religion, i dess olika former, har blivit allt viktigare i den globala situationen idag. Den islamiska väckelsen, religionens betydelse för USA:s inrikes och utrikespolitik, ett betydande ökat intresse för religion i Europa, nya religiösa rörelser är bara några exempel som vittnar om vad som kan kallas ”religionens återkomst” eller kanske mer korrekt religionens ”nya synlighet”. Sigurdsson (2009, s. 31) förklarar att den muslimska väckelsen går att finna både i europeiska städer som i Mellanöstern och Afrika. I Sverige lever uppskattningsvis upp mot 400 000 personer som är muslimer. Antalet svenska konvertiter till islam uppskattas till mellan 2-5000 personer (Roald, 2004, s. 29). Sigurdson (2009, s. 11) menar att vår tid kan betraktas som ett postsekulärt tillstånd som inte går att klassificera vare sig som ett entydigt religiöst eller ett enbart sekulärt samhälle. Innebörden av detta är att individer idag söker sig från det individualistiska tänkandet till de mer tydliga ramarna som bland annat religionen kan erbjuda. Att konvertera från en religion till en annan kan också vara ett sätt att få mer tydliga riktlinjer att förhålla sig till i det fall individen upplever att dessa saknas i den ursprungliga religionen. Därmed mitt intresse för att utifrån en sociologisk grund få en ökad förståelse för denna betydelse i samhället.

Mitt val för den föreliggande studien är att studera personer i Sverige som har konverterat till islam. Jag vill förstå hur den religiösa tron och praktiken tar plats i dessa individers vardag samt vad den innebär för dem personligen i en postmodern och sekulär kontext. En av anledningarna till detta är att jag själv kom i kontakt med islam när jag för sju år sedan när jag träffade en muslimsk kille. Detta ledde med tiden till att jag själv började reflektera en hel del kring frågor rörande tro och religion. För några år sedan kände jag mig mottaglig och uppriktigt intresserad av islam. Det är detta personliga intresse som initierat till denna studie om personer i Sverige som har konverterat till islam.

2. Syfte och frågeställningar

Mitt syfte är att utifrån konvertiters egna berättelser om sin väg till islam nå en ökad förståelse för vilken innebörd valet att konvertera till islam får för deras identitet och känsla av mening. Studiens frågeställningar blir därmed följande:

1. Hur beskriver konvertiter sin egen resa till islam?
2. Vilken betydelse har den nya religiösa identiteten för dem i deras vardag?
3. Vilken mening finner de i sin religiösa tro idag?

3. Disposition

I nästkommande avsnitt presenteras vad det kan innebära att konvertera till islam. Först genom en förklaring av begreppet konvertera/konvertit samt av islam som en livshållning. Därefter fortsätter jag med ett avsnitt tidigare forskning som jag bearbetat inom området utifrån både en nordisk och en internationell kontext. Därpå följer studiens teoretiska utgångspunkter med avstamp i konversion som en förvandling av självet, konversionsstadier, identitetskapande som en process samt religion som meningssystem. Sedan presenteras studiens metodologiska utgångspunkter som grundas i hermeneutiken. I avsnittet redogör jag även för mitt metodologiska förhållningssätt, min förförståelse, urvalet, datainsamlingen, etiska överväganden, presentation av studiens deltagare, analysförfarandet samt avslutande metodologiska reflektioner. I påföljande avsnitt presenteras studiens resultat utifrån studiens frågeställningar. Därefter görs en huvudtolkning av det empiriska materialet som diskuteras i ljuset av studiens teoretiska raster. Uppsatsen avslutas med en övergripande diskussion mot syfte, frågeställningar samt tidigare forskning på området. Slutligen presenteras förslag till fortsatta studier.

4. Konvertera till islam

Under denna rubrik ges en definition av konvertera/konvertit, detta eftersom det är att konvertera och konvertiter som studien handlar om. Detta är inte en studie om religionen islam som sådan utan om konvertiternas resa till islam jag ansåg det dock lämpligt att ge en kort beskrivning av islam som livshållning på ett övergripande sätt. Jag är medveten om att denna beskrivning enbart är ett sätt att som muslim förhålla sig till islam och att det således finns flera grupperingar och inriktningar som kan se på islam på ett annat sätt.

Konvertera/konvertit

Ordet konvertera härstammar från latinets *converto* som betyder ”vända runt”, ”vrida om”, ”förändra” och innebär att övergå till en annan religion eller annat samfund (Nationalencyklopedins hemsida, 2013-04-11). En konvertit är således en person som har övergått till en annan religion eller annat samfund (Nationalencyklopedins hemsida, 2013-04-11). Dutton (1999, s. 153-154) beskriver att historiskt sett, och även idag, innebär att bli muslim att acceptera Gud som herre och att acceptera profeten Muhammad som den sista profeten och budbäraren från Gud. Denna tvåfaldiga acceptans innefattas i den dubbla trosbekännelsen, känd som *shahada*, ”Jag vittnar om att det finns ingen gud utom Gud, och Muhammad är Guds sändebud”, som, när det sägs framför vittnen, markerar att individen formellt inträder i den muslimska gemenskapen.

Islam som livshållning

Ordet islam har sitt ursprung i arabiskan, islām, med betydelsen ”underkastelse”, ”kapitulation”, ”överlämnande”, och är en benämning på den religion där Muhammed räknas som profet och Koranen som helig skrift (Nationalencyklopedins hemsida, 2013-04-11).

Det finns olika riktningar och grupperingar inom islam, på samma sätt som inom andra religioner, och inom dessa finns olika sätt att tolka och förhålla sig till Koranens budskap. Det är främst de fundamentalistiska grupperna som syns i media och gjort att islam förknippats mycket med våld. Inspirationskällan som jag använt för en presentation av islam i den föreliggande uppsatsen är Hedin (1994) som skriver att islam kan betraktas som en livshållning, en grundläggande inställning till tillvaron. Att leva i islam innebär att leva i frid och harmoni med livet och upphovet till livet. Således att leva rätt i förhållande till sig själv, andra människor, naturen och den som skapat detta, alltså Gud. Det går också att säga att livet i islam är att beakta livet givet som en gåva från en högre makt. Med gåvan följer ett ansvar: att människan ska ta vara på livet på jorden så att de resurser som finns i skapelsen används på bästa sätt för alla. Vidare är islam en livshållning som innebär att människan betraktas som Guds ställföreträdare på jorden. Skaparen har gett människan ett förnuft som ska användas för att försöka förstå de avsikter som skaparen har med vårt liv och följa dem. Detta är att leva i islam (Hedin, 1994, s. 7-9). Hela skapelsen är från början i islam, i ett stadium av oskuldsfullhet och löftesrikedom med innebörden om möjligheten till ett fullkomligt liv för alla. Kvar i detta ursprungliga islam är fortfarande djuren, växterna och allt annat skapat. Dessa lever i enlighet med naturens lagar, som Gud instiftat, och har därmed rätt förhållande till sin skapare och hans avsikter med världen som skapats. I enlighet med islam blir människan problemet eftersom hon är Guds avbild måste hon inneha en fri vilja och den friheten innebär i sin tur att hon kan avvika bort från den naturliga ordning som hon är född till och uppväxt i. Människan är som Guds avbild inte bara fri utan även god och förnuftig. I islam finns ingen lära om syndafall eller arvssynd till skillnad från den kristna läran (Hedin, 1994, s.18-20). Det finns fem pelare inom islam som kan betraktas som grundläggande ideal för tro och livsföring gemensamma för världens muslimer. Trosbekännelsen utgör den första pelaren. Denna utgör grundtanken i islam och fungerar som ett underlag till de fyra övriga som utgör konkreta regler för bön, fasta, vallfärd och hjälp åt nödlidande (Hedin, 1994, s. 52).

5. Tidigare forskning

I det här avsnittet presenteras den tidigare forskning som jag bearbetat inom området, främst i form av vetenskapliga artiklar men även en avhandling. Skälen till litteraturgenomgången har varit flera. Ett första skäl har varit att få reda på vad som det redan finns vetenskap om på området. Ett andra skäl har varit att se vilka teorier och begrepp som har relevans för området. Ett tredje skäl har varit att se om det inom området finns frågor som inte blivit besvarade (Bryman, 2011, s.98). Genom att ställa dessa frågor i bearbetningen av tidigare forskning har jag skapat mig en uppfattning av vad som tidigare undersökts inom området och vilka frågor som besvarats och eventuellt inte besvarats.

I sökandet efter tidigare forskning användes framförallt databaserna *Elsevier*, *Sage* och *Routledge*. Sökorden som framförallt användes var ”converts to islam in Sweden”, ”converts to islam in Scandinavia”, ”converts to islam”, ”conversion” och ”becoming muslim”. Utifrån dessa sökord fann jag ett stort utbud av tidigare forskning inom området, både i en nordisk och en internationell kontext. Jag har studerat en hel del material inom området och valde slutligen ut studier gjorda i båda dessa geografiska kontexter som berörde mitt intresseområde. Den tidigare forskningen

presenteras nedan utifrån fem teman som jag funnit i min bearbetning av forskningen. Dessa är *orsaker till konversion, religiös identitet* samt *bemötande efter konversion*.

5.1 Orsaker till konversion

I den tidigare forskningen återfanns en mängd orsaker till konversion som jag avser att presentera nedan. Här återfinns även två underrubriker som är kritik mot den ursprungliga religionen samt kritik mot samhället som också kan betraktas som orsaker till konversion.

Initialt nämns personlig kontakt, eller någon form av social relation med muslimer som en viktig faktor i beslutet att konvertera. Detta var något som beskrevs i Roald (2004, förord) som undersökt muslimska konvertiter i Danmark, Sverige och Norge och behandlade främst utformandet av islam i Skandinavien. Studiens fokus var främst på vilken roll konvertiter spelar i muslimska gemenskaper samt i majoritetssamhället efter sin konversion samt hur islam formas i nya kulturella kontexter. Hon har också berört frågor som varför individer i Skandinavien konverterar till islam, trender bland muslimska konvertiter i Skandinavien m.m. Roald (2004, s.14-16) samlade in data utifrån både kvantitativa och kvalitativa undersökningar i form av frågeformulär som besvarades av 116 respondenter, 19 män samt 97 kvinnor, samt intervjuer med 32 kvinnor och 9 män från Danmark, Sverige och Norge. Roald (2004, s. 97-99) har funnit att 91 % av respondenterna i studien haft någon form av social relation med muslimer vid tiden då de konverterade. Hon fann trots det att det bland hennes respondenter nästan inte var någon som nämnde en sådan relation som skälet till att de konverterade. Det var enbart genom uppföljande frågor som hon kunde skapa sig en mer komplett bild. Roald har olika teorier kring varför det är så men drar dock slutsatsen att det är möjligt att se det personliga mötet med muslimer kanske mer som en utlösande faktor än en egentlig orsak till konversion.

Orsakerna att konvertera varierar enligt Mansson McGinty (2007, s.474) som har gjort en studie om svenska kvinnor som konverterat till islam och hennes artikel använder sig av delar från hennes bok "Becoming muslim. Western womens conversion to islam" (2006) som baseras på intervjuer gjorda med sex svenska kvinnor och tre kvinnor från USA. I artikeln berörs livsberättelserna från två svenska kvinnliga konvertiter till islam och deras feministiska ansats till islam. Mansson McGinty (2007, s. 476-477) fann att kvinnorna ofta betonar möten med muslimer, giftermål, religiöst sökande såväl som resor till muslimska länder som utlösande händelser och erfarenheter. För kvinnorna i studien är konversionen en längtan efter förändring, en upplevelse av college-livet som meningslöst och patetiskt och en önskan efter att kunna tro på något som ingav trygghet. En annan orsak som nämndes i studien var att konvertiterna fann en tilldragande logik i islam. Konversionen reflekterade för vissa av konvertiterna också ett behov av något nytt.

Andra orsaker som lett till att individerna konverterat anges i Poston (1991, s. 159) som har undersökt dynamiken involverad i att bli muslim i Nord Amerika. I studien samlades data in från tre olika källor. Den första var ett urval offentliga redogörelser av konversion till islam bland Nord Amerikaner. En andra källa var diskussioner och intervjuer med muslimska da'is (missionärer) och andra muslimer som är nära knutna till arbetet med da'wa (missionärsaktiviteter). Den tredje källan bestod av personliga intervjuer med 35 konvertiter. För att kunna standardisera informationen som gavs vid dessa möten utvecklades ett frågeformulär av författaren som delades ut till samtliga deltagare. Poston fann att 20 % av individerna i hans studie nämnde viljan att följa moraliska ideal som betydande i deras beslut att konvertera. Flera konvertiter i studien nämnde specifika individer som haft inverkan på dem i deras beslutsfattande. Den mest motiverande orsaken vid konversion till islam var att individerna tilltalades av trosläran. Majoriteten nämnde specifika aspekter från islams

budskap som var bidragande till deras beslut. Poston presenterar även resultat som indikerar att konvertiter i Koranen fann svar på alla frågor som de hade. Islam lockade eftersom frågorna bemöttes och blev besvarade. Poston fann fem orsaker till konversion med anknytning till islams budskap som ständigt återkom i individernas utsagor. Den första var att många konvertiter imponerades över *enkelheten* i religionen. Upplevelsen var att islam bevarats i dess ursprungliga form och var enkel genom att den sågs som ren och oförfalskad såväl som okomplicerad. Nära anknuten till denna uppfattning var upplevelsen av islam som en *rationell* religion. Islam betraktades som en religion som anpassar sig till fynd från den moderna vetenskapen och lyftes därför fram som det enda möjliga valet för den upplysta mannen och kvinnan. En tredje motivation var islams betoning på *universell gemenskap* bland människor. Islams fokus på det *nuvarande livet* betraktades som överordnat kristendomens upptagenhet med det kommande livet. Islam betraktades som en holistisk tro som erbjuder svar i förhållande till alla problem som kan drabba mänskligheten. Slutligen sågs *frånvaron av prästerskap* och andra medlande företrädare som något positivt då många av individerna uttryckte sitt missnöje över att närma sig det gudomliga genom en annan människa. Respondenterna fann att islam tillåter direkt kontakt med det gudomliga utan förmedlare (Poston, 1991, s. 163-165).

Ytterligare orsaker som lockar svenska konvertiter till islam finns i Sultán (1999, s. 325-326) som har studerat konversion till islam utifrån individernas perspektiv och ser konversion som en process bestående av flera faser under vilka den religiösa identiteten formas. Genom kvalitativa intervjuer, fältanteckningar och informella samtal med 30 kvinnor och män som har konverterat till islam presenterar studien informanternas kunskap och erfarenheter av islam och liv som muslimer. Resultaten i hennes studie pekar på att orsakerna till att svenskar konverterar till islam är dels uppfattningen om manligt och kvinnligt samt kärnfamiljen. Den andra är uppfattningen om ett stabilt normsystem framförallt gällande personlig moral och uppfattningen om islam som den objektiva sanningen (Sultan, 1999, s.325). Sultán (1999, s.327-328) beskriver att en av kvinnorna i studien, betonar att islam skänker trygghet. Som muslim känner hon sig trygg i sig själv och i sitt äktenskap. Bland konvertiterna är det en grupp som kommit i kontakt med islam genom bekantskapen med muslimer. Sultán (1999, s. 331-332) hänvisar också till att vissa muslimer beskriver att de attraherades av islam för att de fann så tydliga och konsekventa regler, de upplevde islam som logisk och rätt. Reglerna i islam kontrasteras av konvertiterna mot den västerländska friheten i vilken de upplever att normer och riktlinjer till stor del saknas. Den sociala gemenskapen inom islam var också något som fascinerade konvertiterna, umgänge med muslimska bekantskaper ledde till växande nyfikenhet vilket ledde till mer seriösa studier av islam.

Liknande resultat återfinns också i Köse's (1999, s. 301) studie där han genom intervjuer har undersökt individer som konverterat till islam utifrån 70 kvinnor och män med brittiskt ursprung, tidigare kristna. Syftet med studien var att identifiera de viktigaste faktorerna i deras konversion som ett motstånd till det sekulära livet utan religion. Köse (1999, s. 303) presenterar att det i hans urval var individer som berättade att de blev intresserade av islam eftersom de upplevde att det fanns starka och tydliga principer gällande de frågor de reflekterat kring. Köse (1999, s. 305) fann att konvertiter upplever islam som en stabiliserande kraft i samhället, vilket hade en viktig roll i beslutet att konvertera. Köse beskriver även att konversionserfarenheter i många fall berör ett sökande efter mening. Köse (1999, s. 308-309) fann att bland konvertiterna fanns ett behov av en religion som kunde orientera sig i deras dagliga liv. Att välja islam möjliggör för konvertiterna att uppleva det dagliga livet kopplat till sin trosuppfattning. Kristendomen jämförs med islam där

konvertiterna betraktar kristendomen enbart som en religion medan islam även ses som ett sätt att leva.

Ytterligare orsaker till konversion återfinns i Bourjolly, Sands & Roer-Stier (2013, s. 14) som har redogjort för upplevelsen bland afro-amerikanska kvinnor som konverterat från kristendomen till islam. De har genomfört intervjuer med 15 muslimska kvinnor och funnit gemensamma erfarenheter bland kvinnorna i deras väg till islam. Obesvarade frågor angående exempelvis treenigheten och relationen mellan Jesus och Gud beskrivs som en inledande orsak i Bourjolly m.fl. (2013, s. 23-27) för många av kvinnorna att byta kurs från sina kristna rötter och söka i andra religioner för svar. Under detta sökande fann kvinnorna att deras grunduppfattningar gick mer i linje med islam. Islam uppfattades för många som logisk och möjlig att förstå. För majoriteten av deltagarna i studien togs beslutet att konvertera i kontexten av sociala relationer eller med hjälp av människor de kände. Flera av kvinnorna hade muslimska män eller pojkvänner som hade en nyckelroll i deras accepterande av islam. Förutom pojkvänner och män ansågs även kvinnliga muslimska vänner som beskrevs som ”systrar” spela en viktig roll i konversionsprocessen. Släktingar så som syskon, morbröder, farbröder, och vuxna barn som blev muslimer, såväl som kollegor, erbjöd exempel på nära håll på islam samt hur livet förändrades. Familjemedlemmar och bekanta erbjöd konvertiterna stöd, vägledning, och material att läsa. Kvinnorna kände hur islam gav dem riktning och struktur. Deltagarna beskrev även att de upplevde islamska religiösa praktiker och beteenden lockande.

5.1.1 Kritik mot den ursprungliga religionen

I flera av forskningsbidragen uttrycks en kritik mot den ursprungliga religionen bland konvertiterna, något som slutligen ledde till att de konverterade till islam.

Köse (1999, 301) har i sin studie funnit att konvertiterna blivit starkt kritiska till sin ursprungsreligion, kristendomen, de ansåg bland annat att kristendomen var för moraliskt tolerant. Han har också funnit att vissa av undersökningens deltagare hade varit religiösa som unga men att denna religiositet försvunnit, delvis för att de lärt sig genom samhället att tänka på ett rationellt sätt gällande religiösa frågor. På detta sätt hade kristendomen förlorat sin rimlighet för dem (Köse, 1999, s. 303). Köse (1999, s. 308) beskrev även att flera av konvertiterna riktade kritik mot kristendomen eller mot specifika kyrkor som konvertiten besökt. Resultaten pekar på att vissa specifika trossatser eller vissa principer i kyrkan upplevdes problematiska vilket ledde till en önskan att avfärda den aspekten av kristendomen. Ju mer central denna aspekt upplevdes desto mer sannolikt var det att individen själv skulle finna det nödvändigt att ge upp kristendomen som sådan.

Kritik mot den ursprungliga religionen är återkommande även i studien av Roald (2004, s. 103-104). Resultaten visar att få individer i studien talat om något speciellt religiöst intresse innan deras konversion. Vissa tillhörde frikyrkor, vilket i det skandinaviska samhället avser de som inte är anslutna till den evangelisk-lutherska statskyrkan. Trots detta religiösa ointresse innan konversionen, beskrev många respondenter och intervjupersoner, förkastande av läran om treenigheten som en nyckelfaktor i deras konversion till en strikt monoteistisk religion.

Ytterligare ett exempel på kritik mot den ursprungliga religionen återfinns i Bourjolly m.fl. (2013, s.22-23) resultaten tyder på att flera av kvinnorna upplevde religiösa läror förvirrande eller motsägelsefulla när de var barn. Treenigheten ifrågasattes och relationen mellan Jesus och Gud. Respondenterna angav att de inte kunde förstå hur Jesus kunde vara både fader, son och helig ande och samtidigt vara en samt att böja sig inför Jesus och tacka honom uppfattades som motsägande av

de tio budorden. När respondenterna försökte få frågor av den här typen besvarade blev de antingen avfärdade eller fick de inte förklarade på ett, för kvinnorna, tillfredsställande sätt. Dessa obesvarade frågor ledde till att vissa kvinnor ändrade riktning från sina kristna rötter för att söka bland andra religioner för svar.

Poston (1991, s.165) presenterade att utifrån de 35 individer som var involverade i studien var det 25 av dessa som sade sig själva tidigare varit vara judar eller kristna, endast en sade sig vara agnostiker. Poston (1991, s. 161) redogör för att konvertiterna uttryckligen beskrev sin otillfredsställelse med sina föräldrars/sin kulturs religion, 13 individer nämnde en specifik tid i deras liv när de medvetet avfärdat den religionen, den genomsnittliga åldern för detta var 16,8 år. Poston (1991, s. 164) fann att konvertiterna såg kristendomen som motsägande förnuft, kunskap och vetenskap. Konvertiterna upplevde att kristendomen var fylld av irrationella beståndsdelar så som treenigheten, inkarnationen; att gud blev människa i form av Jesus, återuppståndelsen och transsubstantiationen; brödet och vinets förvandling vid nattvarden till Kristi kropp och blod.

5.1.2 Kritik mot samhället

En kritik mot samhället är ett annat återkommande tema som lett till konversion som jag utläst ur flera studier ett exempel värt att nämna är Sultán (1999, s. 327). Hon har funnit att konvertiterna generellt uttrycker kritik mot samhället, exempelvis mot skilsmässor och splittrade familjer, barnarbete, incest, prostitution, pornografi och kommersiell reklam som förnedrar kvinnor. De muslimer som dessa individer träffat delar ofta dessa åsikter. Till skillnad från sekulariserade människor, så har de praktiserande muslimerna en religion som erbjuder ett alternativ till tomhet och meningslöshet.

Ett annat exempel på kritik mot samhället återfinns i Köse (1999, s. 303) som nämner översekularisering av samhället som en orsak som lett konvertiterna till islam för att söka ett alternativt sätt att leva. Konvertiterna önskade ett mindre sekulariserat och materialistiskt levnadssätt. Konversionen handlade inte om att formellt lämna kristendomen för islam utan om en ökad tendens mot det heliga och spirituella. Konvertiternas uppfattning var att kristendomen hade förlorat sin förmåga att leda individer i en sekulariserad omvärld. Köse (1999, s. 308) nämner också förutom de religiösa skälen, verkade det som att de som vände sig till islam också var de människor som känt sig desillusionerade till någon grad i sitt eget samhälles fungerande och/eller dess förståelse av religion. Konvertiterna kan ha upplevt att vända sig till kristendomen, som de såg som religionen i deras samhälle, automatiskt skulle innebära att de accepterade allt i det samhälle som de var upprörda över. Köse (1999, s. 309) nämner en annan anledning varför konvertiter föredrar islam framför andra religioner eller kristendomen kan vara att de har betänkligheter kring moderniteten. Den islamska världen ifrågasätter moderna trender och motsätter sig direkt moderniteten på många sätt. För de som upprörs av det moderna livets trender erbjuder den islamska världen ett välkommet alternativ.

Liknande kritik återfinns även i Mansson McGinty (2007) där hennes resultat pekar på en kritik, bland konvertiterna, mot det materialistiska och individualistiska svenska samhället. Konvertiterna upplever att kvinnan i det svenska samhället är mer eller mindre tvingad att arbeta, att mammarrollen värderas lågt och är väldigt lite respekterad. De ”svenska” och ”västerländska” idealen gällande utseende ogillas såväl som bristen på moral och familjeband. Mansson McGinty fann att genom att fördöma dessa ideal såg kvinnorna det muslimska perspektivet som ett bättre alternativ. Resultaten indikerar också på ett fördömande, bland kvinnorna, av objektifieringen av den kvinnliga kroppen som sker i väst och vissa kvinnor använder då hijab som ett sätt att hänge den egna kroppen till en

avskild och dold sfär. Det fanns också kritik bland respondenterna i studien mot uppfattningen att kvinnor måste agera som män för att bli respekterade och betraktade som jämlika männen; kvinnorna uttrycker en vägran att se mannen som normen och standard för jämförelse. Kvinnorna ser det som att kvinnor i det svenska samhället tvingas att agera som män för att få och behålla makt. Detta, ansåg konvertiterna vara fel, och att kvinnor måste kunna få fortsätta vara kvinnor. Således fann de islams syn på mannen och kvinnan mer återspeglar deras egen där mannens och kvinnans biologiska olikheter betonas och att de således för med sig olika skyldigheter och roller (Mansson McGinty, 2007, s. 478-480).

5.2 Religiös identitet

Mansson McGinty (2007) har funnit att för de kvinnliga konvertiterna till islam har konversionen inte enbart inneburit en religiös identitet och praktik utan även ett engagemang i kvinnofrågor såväl som andra politiska frågor utifrån islams ramverk. Konversionen till islam frambringar en ny känsla av femininitet, definierad genom anspråkslöshet, respekt och integritet utan att innebära en kompromiss gällande oberoende och professionell karriär. Valet att bära slöja ses som en del av identiteten som accepterats eftersom kvinnorna upplever att det finns en samstämmighet bland muslimer att kvinnor ska täcka håret. Den muslimska identiteten som beslöjad och anspråkslös sågs som ett välkommet alternativ istället för att enbart vara en vandrande kropp som människor bedömde enbart utifrån utseende. Konversionen till islam ses inte enbart utifrån ett religiöst perspektiv utan även som en självförvandling, som avspeglar en längtan efter ett annat liv och en förändrad identitet. Att bli muslim innebar inte enbart upptäckandet av ett nytt religiöst själv utan även en omformulering av identiteten som kvinna (Mansson McGinty, 2007, s. 477-481).

Fokus på just identitetsskapandet som muslim återfinns i Peek (2005, s. 220) som har gjort en studie baserad på data från fokusgrupper, individuella intervjuer, och deltagande observationer för att undersöka processen av religiöst identitetsskapande. Främst undersöks varför och hur religionen har blivit den mest framträdande källan för personlig och social identitet för en grupp unga muslimer bosatta i USA. Denna etnografiska undersökning har haft för avsikt att bidra till förståelsen av religionens betydelse bland andragenerationens immigranter genom att undersöka de faktorer och processer som bidrar till utvecklandet av en religiös identitet. I sin studie fann Peek (2005, s. 223-226) tre stadier av religiös identitetsutveckling: religion som tillskriven identitet, religion som vald identitet, och religion som tillkännagiven identitet. När deltagarna gick igenom dessa stadier blev deras tro starkare och deras religiösa praktiserande ökade, såväl som identifikationen med religionen islam och de personliga egenskaperna som muslim. Bland de 127 deltagarna i studien var 117 födda i muslimska familjer, de andra 10 deltagarna konverterade till islam som unga vuxna. Under den första fasen i identitetsutvecklingen, fann Peek att individerna såg sin religiösa identitet som en självklar del av sitt vardagsliv, det var således inget som de reflekterade över. Några av deltagarna i studien försökte istället ignorera eller dölja sin muslimska identitet. Under den andra religiösa identitetsutvecklingsfasen såg Peek (2005, s. 226-230) att vissa av intervjupersonerna betraktade det som något naturligt i takt med att de mognade, att börja reflektera över mer betydelsefulla livsfrågor och deras religiösa bakgrund, och började på det viset återupptäcka den aspekten av deras identitet. För majoriteten av deltagarna i studien var det i början på college som var den mest kritiska punkten för reflektion och en övergång till ett mer reflexivt sätt att kunna välja och bygga upp den muslimska identiteten. En faktor som både bidrog till och resulterades av den ökade religiositeten och religiösa identifikationen bland deltagarna var de nya vänner och en större muslimsk kamratgrupp att umgås med och nya vänner som de kunde relatera till. Genom att

individerna lärde sig mer och mer om islam och drogs närmare religionen, blev sannolikheten större att de bagatelliserade andra aspekter av sin identitet. Peek (2005, s. 230-235) fann även att för deltagarna i studien inträffade det tredje stadiet av religiös identitetsutveckling som följd av en kris, händelserna och följderna av 11 september 2001. För många växte den religiösa identiteten sig ännu starkare under den här perioden. Tillsammans med att lära sig mer om religionen, upptäckte intervjupersonerna den ökande betydelsen av att representera muslimer och islam på ett positivt sätt för andra. En annan faktor som resulterade i en starkare deklaration av deras muslimska identitet var kraven att förändras som följde 11 september. Vissa deltagare beskrev att de upplevt betydande påtryckningar att rucka på, åtminstone de synliga aspekterna av deras religiösa identitet. Intervjupersonernas föräldrar var ofta källan till dessa krav, eftersom de var oroliga för deras barns säkerhet.

5.3 Bemötande efter konversionen

Poston (1991, s. 166) fann exempel på konvertiter som efter konversionen upplevt ett motstånd från familjemedlemmar och vänner, och ett äktenskap som slutat i skilsmässa.

Bemötande i samhället efter konversion beskrevs i Mansson McGinty (2007, s. 477) bland annat utifrån kvinnliga konvertiter som berättar att det som upplevs som svårt i livet är att bli ifrågasatt på grund av att de bär slöja. Upplevelsen bland konvertiterna var att intellektet ifrågasätts, att många svenskar anser att det inte går att vara intelligent och muslim samtidigt, utan att om en svensk kvinna väljer att konvertera ses hon som dum. Samtliga kvinnor i studien beskrev skillnaden mellan deras egen uppfattning om slöjan och allmänhetens uppfattning om slöjan som en symbol för förtryck av muslimska kvinnor. Mansson McGinty (2007, s. 480) fann att kvinnorna efter konversion inte längre bedöms utifrån sitt utseende, som sexiga men inte smarta, men har istället blivit ämne för en annan typ av bedömningar och stigmatisering som återigen är oönskade och misstolkade.

Ett annat exempel på hur konvertiter bemöts är från Roald (2004, s. 251) som funnit att nya muslimer tenderar att se sig själva som invandrare i sitt eget ursprungsland. Konvertiterna hävdar att detta beror på att det sker en förändring i majoritetssamhällets attityd mot dem. De nya muslimerna känner att de måste försvara islam och muslimer och detta kan resultera i en ursäktande diskurs. Olika utsagor framgick i studien gällande de nya muslimernas upplevelse av *acceptans* från andra muslimer. Vissa har upplevelsen att de är övergivna i en främmande värld, medan andra talar om att ingå i en vänlig och medmänsklig miljö. Av de 116 respondenterna var majoriteten tvetydig och sade att de både kände sig accepterade och ignorerade/avvisade av personer uppväxta som muslimer. 21 respondenter angav att de kände sig accepterade, 20 kände att de inte var accepterade i den muslimska gemenskapen, medan resterande beskrev någon form av osäkerhet. I de intervjuer Roald genomfört, fann hon att de tidiga mötena med den muslimska gemenskapen ofta upplevdes av de nya konvertiterna som mer positiva jämfört med de möten som ägde rum i ett senare stadium i deras trosresa. Roald ställde även en annan fråga relaterad till detta ämne nämligen hur de nya muslimerna upplevde att de blev *mottagna* i den muslimska gemenskapen, majoriteten av dem svarade att de blev väl mottagna. Skillnaden mellan dessa svar indikerade på en skillnad mellan *mottagande* och *acceptans*. I intervjuerna fann Roald att många nya muslimer ansåg att personer uppväxta som muslimer välkomnade dem på ett översvallande sätt; de bjöd ofta hem nya muslimer till deras hem, gav dem presenter m.m. Till en början uppfattade de nya muslimerna allt detta som ett tecken på att de var accepterade i gruppen. Med tiden blev de dock medvetna om att

ett gott mottagande inte alltid behöver betyda att individen är helt accepterad i den nya trosgemenskapen (Roald 2004, s. 253-254).

Gemenskapen som konvertiterna upplevde bland muslimer beskrevs som en positiv aspekt med att vara muslim. De upplevde att deras muslimska bröder och systrar var som en familj som de kunde be om känslomässigt och konkret stöd. Något annat som uppskattades av kvinnorna i studien var öppenheten som de upplevde i moskén för personer med olika etnisk bakgrund (Bourjolly m.fl. 2013, s. 27).

5.4 Reflektioner kring tidigare forskning

Utifrån tidigare forskning jag tagit del av har jag utökat min förståelse kring vad som finns på fältet, vad tidigare forskning haft för fokus och nått för resultat. Jag har tagit del av mycket intressant forskning både i en nordisk och internationell kontext och jag har noterat att resultaten som nåtts i de olika studierna sammanföll på ett flertal punkter, och att de således till viss del bekräftade varandras resultat.

De lästa forskningsbidragen berör både kvinnliga och manliga konvertiter till islam i olika länder, vissa studier har haft fokus enbart på kvinnliga konvertiter, samt muslimers religiösa identitetsskapande. Däremot har jag inte funnit några studier som fokuserar enbart på manliga konvertiter till islam och jag anser därför att min studie kan fylla en kunskapslucka genom att inrikta sig på dem. Jag finner ett behov av att lyfta fram männens röst inom detta område. Tidigare studier på kvinnliga konvertiter till islam har exempelvis inriktat sig på femininitet och här avser min studie inte inrikta sig på manlighet utan istället på att utifrån deras egna konversionsberättelser förstå vilken roll den nya religiösa identiteten spelar i deras vardag idag samt vilken mening de finner i sin religiösa tro.

Orsaker som tidigare forskning funnit till att individer konverterar till islam är kontakt med muslimer, religiöst sökande, längtan efter förändring, uppfattningen om islam som logisk, en önskan att följa klara moraliska ideal, islams budskap, uppfattningen av islam som rationell och enkel, trygghet i islam m.m. se (Roald, 2004; Mansson McGinty, 2007; Poston, 1991; Sultan, 1999; Köse, 1999 samt Bourjolly m.fl., 2013). Detta kommer dock inte att vara min huvudfokus, som det var i flera av dessa studier. Min huvudfokus kommer istället att ligga på hur dessa manliga konvertiter beskriver sin resa till islam i termer av identitet och mening. En ny religiös identitet tillsammans med en ny kvinnlig identitet beskrivs av de kvinnliga konvertiterna i Mansson McGinty (2007, 477-478) här beskrivs även att de finner stöd för sina feministiska ståndpunkter inom islam. Inom detta område har jag tänkt att i min studie ska bidra med ett nytt perspektiv där mina deltagare är män, till skillnad från Mansson McGintys studie. Jag är delvis inne på samma spår som Peek (2005) som berörde andragenerationens muslimer i USA och deras religiösa identitetsskapande, men till skillnad från Peek (2005) är mina respondenter personer som själva sökt sig till islam, och således inte är uppväxta i religionen, som majoriteten av studieobjekten i hennes studie var. Jag har inte funnit svensk forskning om just detta och jag avser genom min studie därför att öka kunskaperna om manliga konvertiter i en svensk kontext.

I anknytning till detta finns även aspekten om hur dessa individer som konverterat hanterar sin nya identitet i förhållande till andra människor i det omgivande samhället. Detta beskrivs delvis av Mansson McGinty (2007, s. 477) som funnit olika resultat gällande bemötande i samhället efter konversionen, exempelvis bärandet av slöja som ifrågasättande, allmänhetens syn på slöjan som en symbol för förtryck m.m. något som dock inte stämmer överens med kvinnornas egen uppfattning.

En annan aspekt som har framkommit i studien är att kvinnorna när de bär den muslimska klädedräkten upplever att de inte längre bedöms utifrån sexighet eller smarthet utan upplevelsen är kopplad till en annan typ av stigmatisering kopplat till omgivningens uppfattning om muslimska kvinnor som förtryckta. De nya muslimerna som Roald (2004, 251) intervjuat har en tendens att se sig själva som invandrare i sitt eget ursprungsland. Enligt dem beror detta på att det sker en förändring i majoritetssamhällets attityd mot dem. En distinktion går även att göra mellan *acceptans* och *mottagande* av de nya muslimerna i förhållande till den muslimska gemenskapen detta beskrivs i Roald (2004, 253-254) där respondenterna beskriver att individerna som var uppväxta som muslimer ofta välkomnade nya muslimer på ett översvallande sätt då de nya muslimerna bjöds in till deras hem, fick presenter m.m. Med tiden blev de nya muslimerna dock medvetna om att gott mottagande inte alltid behöver betyda att individen är helt accepterad i den nya trosgemenskapen. I min studie av identitetsutvecklingen bland konvertiter är detta bemötande inte av primär betydelse i individernas utsagor. Jag avser istället med min studie bidra med en bild över hur de utifrån sin nyvunna tro finner mening i den nya religiösa kontexten men även i en sekulär/kristen omgivning.

Översekularisering av samhället är en orsak som nämns i Köse (1999, s. 303) till att konvertiterna sökt sig till islam. De önskar ett mindre sekulariserat och materialistiskt levnadssätt. Hans respondenter uttrycker delvis konversionen som ett motstånd mot det sekulära livet utan religion. Jag undrar över om det går att kombinera livet och identiteten som individen har i det sekulära samhället med ett religiöst liv och en religiös identitet eller om det blir en krock eller konflikt mellan de där individen tvingas välja någon av dessa identiteter och hur detta i så fall har inverkan på sättet att leva.

6. Teoretiska utgångspunkter

I följande avsnitt kommer jag redogöra för de teoretiska raster som varit av relevans i förhållande till syftet med min studie.

5.1 Konversion som en förvandling av självet

Religionens förmåga att ge individen en känsla av både tillhörighet och mening är speciellt tydlig i konversionsprocessen. Konversion betyder en förvandling av självet tillsammans med en förvandling av individens meningssystem. Det förändrar tanken om vem man är och hur man tillhör den sociala situationen. Konversion förändrar sättet individen upplever resten av samhället och hans eller hennes personliga plats i det och förändrar individens sätt att se på världen. Det finns många skilda typer av konversioner och de skiljer sig genom graden av personlig omvandling som äger rum. Hur stor skillnaden är mellan det forna meningssystemet och självet från de nya. Det extrema fallet är en *radikal omvandling av självet* och meningssystemet. Mindre extrema fall handlar om konversioner där det nya meningssystemet och självet representerar ett *förenande av tidigare identiteter*. Ytterligare en mindre extrem typ av konversion är en *återbekräftelse* av element från individens tidigare identitet. Det är svårt att säga hur mycket förändring sådana konversioner verkligen medför. Ofta innebär de ingen förändring i individens religiösa anknytning istället innebär de riktiga förändringar i individens personliga religiösa beteende och känsla av identitet. Denna typ av konversion behöver inte nödvändigtvis innebära en total avvisning av tidigare meningssystem (McGuire, 2002, s.73-74). Den största svårigheten när det gäller att utskilja graden av förändring som äger rum i konversion är att individen som konverterar ofta omtolkar tidigare händelser i relation till det nya meningssystemet. Därför blir det svårt att avgöra till vilken grad konvertitens beskrivning av de upplevda förändringarna som representerar den objektiva konversionsprocessen

och hur mycket som uttrycker konvertitens subjektiva omtolkning av dessa händelser. Konvertiten konstruerar en konversionsberättelse, där denne använder sig av socialt tillgängliga förklaringsmodeller, eller retorik. Retorik gällande förändring betonar den dramatiska personliga förändringen i konversionen. Konvertiter kan jämföra det hemska eller olyckliga i deras tidigare levnadssätt med hur underbart deras nya levnadssätt är. Retorik gällande kontinuitet fokuserar på till vilken grad individens nya meningssystem och själv är en logisk utveckling av tidigare tro och erfarenheter. Konvertiten kanske minns viktiga tidigare erfarenheter som trevande steg mot den nyfunna sanningen. Eftersom den främsta källan till information om konversion är konvertiterna själva – och eftersom deras förklaringar av händelser som omger deras konversion är omtolkningar som överensstämmer med deras nya meningssystem är det svårt att bedöma bevis kring konversion (McGuire, 2002, s. 76-77).

5.2 Konversionsstadier

För min teoretiska förståelse har jag hämtat inspiration från flera olika håll. Rambo & Farhadians (1999, s. 23-24) teori om konversion, som en process innehållande flera stadier, har varit av primär betydelse för att kunna förstå den process individen kan genomgå i samband med konversion. Stadierna benämns: *kontext*, *kris*, *sökande*, *möte*, *interaktion*, *åtagande* samt *konsekvenser*.

Det första stadiet, *kontexten*, är miljön där konversionen äger rum, kontexten kan i strikt mening egentligen inte kallas ett stadium utan mer den totala miljön där religiös förändring äger rum. Kontexten har inverkan på varje stadium och varje stadium kan ha inverkan på kontexten (Rambo & Farhadian, 1999 s. 24).

Det andra stadiet, *kris*, är erfarenheter som skapar oordning i den värld som individen tar för självklar. Kriser utlöses av en kombination mellan inre och yttre krafter. På ett personligt plan kan kriser utlösas av människor eller händelser. En kris med yttre orsaker kan vara en kraftfull motivation för religiös förändring. Inre påverkansfaktorer för konversion kan exempelvis vara mystiska eller nära döden upplevelser, sjukdom eller existentiella frågor om meningen med livet (Rambo & Farhadian, 1999, s. 25-26).

Det tredje stadiet, *sökande*, innefattar olika sätt som individen kan handskas med kriser och/eller det sätt varpå människor orienterar sig i livet. Det är tre viktiga faktorer som är involverade i detta stadium: responsstil, strukturell tillgänglighet och motivationsmönster. Responsstil är om individen svarar aktivt eller passivt på konversion. Skedde konversionen för att individen följde gruppens önskan att konvertera eller var konversionen något personen själv aktivt sökte? En betydelsefull faktor för att förstå sökandestadiet är fastställande av motivationsstrukturer. Vad var det som motiverade individen att konvertera? Oftast är den mänskliga motivationen komplex och innefattar både emotionella, intellektuella och religiösa aspekter. Under det sökande stadiet försöker individen finna mening i livet (Rambo & Farhadian, 1999, s. 27).

Det fjärde stadiet, *möte*, innefattar kontakten mellan den potentiella konvertiten och förespråkaren/omvändaren. De tre huvudsakliga komponenterna i mötet är förespråkarna, den potentiella konvertiten samt miljön för mötet. Gällande den religiösa förespråkaren bör man fråga sig vilken teori personen har gällande konversion, vad anser de konversion vara, är konversion centralt för personens uppdrag, vad anser de konversion innebär, vad är deras egen erfarenhet av konversion, fokuserar förespråkarna på specifika personer i samhället eller söker de övertyga en stor

grupp människor. Religiöst förespråkande kan innefatta specifika strategier så som att möta potentiella konvertiter publikt eller privat, personligt eller opersonligt. Den andra aspekten att ta i beaktande för att förstå detta stadium är den potentiella konvertiten och vad han eller hon upplever som fördelar med att konvertera. Konversionen kan erbjuda ett meningssystem, emotionell tillfredsställelse och ett sätt att leva. Exempelvis kan det religiösa alternativet erbjuda en känsla av tillhörighet och en känsla av mening. Miljön där mötet äger rum är bakgrunden för konversionen. Religiösa gruppmedlemmar kan söka privata möten i en offentlig miljö (Rambo & Farhadian, 1999, s. 28-29).

Det femte stadiet, *interaktion*, är något som intensifieras om individen fortsätter med den religiösa gruppen efter mötet. I detta stadium lär sig konvertiten om lärorna, livsstilen och gruppens förväntningar och förutsätts att börja ta ett beslut för åtagande. Fyra egenskaper i interaktionen fördjupar den konverterande personen i de nya religiösa möjligheterna: ritualer, relationer, retorik och roller. Utvecklandet av personliga relationer fungerar som nätverk för transformeringen. Generellt är sannolikheten större för konversion ju närmare relationen är mellan förespråkaren och den potentiella konvertiten. Inläring av religiösa traditioner underlättas genom deltagande i religiösa praktiker. Ritualer ger konverterande människor möjligheten att uppleva religionen bortom den intellektuella nivån. Den konverterande personen börjar även använda den specifika retoriken i den religiösa gruppen och på så vis införlivar de i sitt levnadssätt de språkliga uttrycken för förvandling inneboende i den specifika gruppen. Den religiösa terminologin fungerar som ett nytt tolkningssystem som har potentialen att dramatiskt förändra synen på världen för den konverterande personen. Slutligen lär sig den konverterande personen de förväntade rollerna och beteendena som förutsätts inför Gud och andra. Interaktionsprocessen ger riktlinjer för nya beteenden och värderingar (Rambo & Farhadian, 1999, s. 29-30).

I det sjätte stadiet, *åtagande*, är ett beslut nödvändigt och i många fall förväntas någon form av offentliga tecken på förändringen. Den potentiella konvertiten har konfronterats med ett val mellan sättet att leva och sättet att dö. Konvertiter upplever en känsla av underkastelse ett överlämnande till det religiösa alternativet, som ofta skänker känslor av lättnad och befrielse. Några andra avgörande förväntningar är gällande de ritualer som konvertiten förväntas delta i (Rambo & Farhadian, 1999, s. 31-32).

I det sjunde och sista stadiet, *konsekvenser*, förklaras att dessa kan variera beroende på hur många aspekter av konvertitens liv som påverkas och hur omfattande dessa förändringar är. Många forskare anser att den äkta konversionen är en pågående förändringsprocess. Den inledande förändringen är ett första steg i en lång förändringsprocess. För att den konversion ska vara äkta, enligt specifika religiösa traditioner, måste konvertiter förändra aspekter av livet i enlighet med de föreskrifter som finns i specifika religiösa gemenskaper (Rambo & Farhadian, 1999, s. 32).

5.3 Identitetsskapande som en process

Identiteten är ett nyckelelement i den subjektiva verkligheten och på samma sätt som all subjektiv verklighet står den i ett dialektiskt förhållande till samhället. Identiteten formas genom sociala processer. När den väl utkristalliserat sig upprätthålls, modifieras eller till och med omformas den genom sociala relationer. De sociala processer som är involverade både i skapandet och bevarandet av identiteten bestäms av den sociala strukturen. Omvänt så agerar identiteten, som skapats genom samspel av organismer, individens medvetenhet och social struktur på denna sociala struktur och bevarar den, modifierar den eller till och med omformar den. Identiteten är ett fenomen som träder fram i dialektiken mellan individen och samhället. Identitetstyper, å andra sidan, är sociala produkter, relativt stabila element av den objektiva sociala verkligheten, graden av stabilitet är dock socialt bestämt i sin tur. Som sådana är de ämne för någon form av teoretiserande i varje samhälle, även om de är stabila och forandret av individuella identiteter är relativt oproblematiske (Berger & Luckmann, 1966, s. 194-195).

När begreppet identitet används talas det ofta om identitetsskapande, dvs. en *process* mer än en definitiv *position*. När flera av de positioner som tidigare förankrade identiteten är osäkrade och uppluckrade finns det inte längre några säkra och okomplicerade sätt att "legitimera sig". Det här innebär dock inte att allt flyter och att det inte längre finns några möjligheter att till förankring av olika identitetsanspråk. När identitet diskuteras i dagens samhälle handlar det i stor utsträckning om ett *livsprojekt*. Identiteten kan dock förankras *tillfälligt* i olika positioner. Även om möjligheten finns att "fästa" sin identitet på mer fasta kriterier och distinktioner finns ofta en känsla av osäkerhet kvar. Vissa människor ser denna osäkerhet som en möjlighet att utforska "vem man egentligen är". Detta sökande efter autenticitet är en stark drivkraft hos människan. Det här ständiga sökandet och ifrågasättandet av olika sanningar som fungerar som en drivkraft i det postmoderna samhället markerar den otrygghet som upplevs av många människor (Johansson, 1999 s. 167-168).

På liknande sätt resonerar även Bauman (2002, s. 174) kring den mänskliga naturen, som genom moderniteten, gått från att betraktas som bestående till att förvandlas till en uppgift som varje man och kvinna har till uppgift att efter bästa förmåga utföra och ta itu med. Istället för predestination är det nu ett livsprojekt, istället för öde är det nu en kallelse och den mänskliga natur som man föddes med ersätts av en identitet som man måste forma och göra användbar. Individualisering innebär att den mänskliga identiteten förvandlas från något givet till en uppgift där individen är ansvarig för utförandet av denna uppgift samt konsekvenserna av detta utförande (Bauman, 2002, s. 176). Det dilemma som blivit aktuellt för dagens män och kvinnor är inte främst hur de ska nå de identiteter de vill ha och hur de ska få andra människors erkännande utan *vilken* identitet de ska välja och hur de ska hålla sig skärpta och vaksamma så att de har möjligheten att göra ett annat val om den tidigare valda identiteten tas bort ifrån marknaden och förlorar sin dragningskraft. Det bekymmer som nu är störst och mest nervpåfrestande är inte hur individen ska finna en plats inom den fasta ram som finns inom den sociala kategorin eller klassen och hur individen efter att den har funnit denna ska bevaka den och undvika att bli vräkt utan istället är det som får människan att känna oro misstanken om att den svårfunna ramen riskerar att snart upplösas eller raseras (Bauman, 2002, s. 179-180). Det skulle kunna vara mer lämpligt att istället för att tala om identiteter, tala om identifiering, som ständigt pågående, alltid ofullbordad, oavslutad och öppen verksamhet som vi alla ägnar oss åt av nödvändighet eller av egen fri vilja (Bauman, 2002, s. 185).

5.4 Religion som meningssystem

Att något har *mening* innebär att situationer och händelser betraktas i ljuset av en större referensram. Människor väljer vanligtvis sin personliga mening från ett större, socialt tillgängligt meningssystem. Även om de beståndsdelar som utgör detta meningssystem är relaterade till varandra behöver de inte nödvändigtvis vara sammanhängande eller internt överensstämmande. De flesta historiska religionerna är heltäckande meningssystem som placerar alla individens och den sociala gruppens erfarenheter i en enda generell förklaringsordning. Ett heltäckande meningssystem som detta kallas en världsåskådning (McGuire 2002, s. 26-27). Individen bygger inte upp ett personligt meningssystem utifrån ingenting. Individens meningssystem är inlärt, till största delen, under socialisationsprocessen. De tolkningar som verkar mest rimliga för individen är troligen de som är bekanta och delade av andra som är viktiga för individen. Så även om varje individ har ett högst personligt meningssystem är denna uppsättning av mening ofta påverkad av familj, vänner, institutioner och det större samhället. Även om individen accepterar vissa av dessa meningar som kommuniceras under socialisationen är inte det utmynnande meningssystemet en oundviklig produkt av socialisationen. Individen kan avfärda eller modifiera meningar som kommuniceras av andra. När flera konkurrerande meningssystem presenteras som alternativ kan individen välja vilka meningar denne accepterar. Individen kan acceptera meningssystemet som presenteras av en undergrupp i samhället, istället för den som representerar större delen av samhället. Dock får alla personliga meningssystem effektivitet genom deras koppling till en gemenskap där de delas. Mening och självidentitet är sammanflätade. Människor placerar sig själva och deras personliga handlingar i en större social ordning med hjälp av sina meningssystem. Individen väljer subjektivt meningsfulla tolkningar av händelser och erfarenheter från det större tolknings schema som ges av meningssystemet, och detta personliga meningssystem upplyser om individens självkänsla. Ett meningssystem klargör identiteten och personens sociala varelse. Både individen och den sociala gruppen förlitar sig till religionen för att ge mening till deras existens. Deras meningssystem ger en förklaring till deras upplevelser, genom att placera livet och händelserna i en större tolkningsram. Religionen fungerar även som en viktig form av legitimering, eller rättfärdigande för både den individuella och den sociala ordningen. Religionen förklarar hur saker ska göras i den sociala gruppen. Dessa legitimeringar ger mening till gruppens medlemmar som accepterar dessa förklaringar och införlivar dem i sitt sätt att tänka om världen (McGuire 2002, s. 30-32).

6. Metod

I det här avsnittet redogör jag för studiens metodologiska utgångspunkter. Jag har valt att arbeta i enlighet med kvalitativ metod vars kännetecken är fokus på specifika fall vilket innebär en studie av en eller flera personer, fallet kan även vara en händelse eller en process (Danermark, Ekström, Jakobsen & Karlsson, 2002, s. 258). Jag ansåg den kvalitativa metoden lämplig genom att jag med ett mindre urval är ute efter att fördjupa min förståelse för vad det innebär att konvertera till islam. I mitt fall handlar det om fem manliga konvertiters konversionsprocess. Då mitt syfte har varit att utifrån konvertiters egna berättelser om sin resa till islam öka förståelsen för vad det innebär att konvertera till islam, förstå vilken roll den nya religiösa identiteten spelar i deras vardag idag och vilken mening de finner i sin religiösa tro så var det hermeneutiska förhållningssättet ett lämpligt val. Min önskan att kunna öka min förståelse, genom tolkning, i förhållande till mina studieobjekt var ett av skälen till att mitt val föll på hermeneutiken som metod och förhållningssätt. Även hermeneutikens förhållande till förförståelsen, som jag kommer presentera nedan var också en bidragande orsak till att hermeneutiken valdes.

6.1 Att förstå genom tolkning

Hermeneutiken handlar om att tolka, förstå och förmedla och är användbar för att förmedla upplevelser av olika fenomen och är lämplig att använda när studiens syfte är att få tillgång till de upplevelser som informanterna har av fenomenet (Westlund 2009, s. 62). Ödman (2004, s. 74) gör en träffande beskrivning av det hermeneutiska förhållandet till tolkning:

”Spåret, vars betydelse vi tolkar med utgångspunkt från våra föreställningar om det, är dessutom kvalitativt skilt från den verbala tolkning vi lägger fram. Det är faktiskt möjligt att säga att vi just genom vår tolkning av ett spår berövar det åtminstone en del av dess mening. Tolkning blir på detta sätt alltid i viss mån vantolkning. Å andra sidan finns i vår mänskliga verklighet ingen annan möjlighet än att just tolka.”

Precis som Ödman skriver finns det alltid en risk att vi till en viss del gör en vantolkning eller misstolkning, men att vi som människor helt enkelt inte har någon annan möjlighet än att just tolka. Inom hermeneutiken söker man efter innebörder hos sina studieobjekt och dessa innebörder och meningssammanhang kan främst förmedlas och förstås genom tolkning. Således är tolkning det hermeneutiska förhållningssättets främsta kunskapsform. Hermeneutikens kunskapsintresse ligger i att förstå våra medmänniskor och vår omvärld (Ödman, 2007, s. 48-49). Inom hermeneutiken menar man att vi alltid ser på saker utifrån aspekter, vi har aldrig möjligheten att ställa oss utanför oss själva i vår studie av verkligheten. Det sätt vi tolkar och förstår betingas alltid av att vi är historiska varelser (Ödman, 2007, s. 14-15). Tolkning är ett av hermeneutikens fyra huvudmoment som jag kommer redogöra för i nästkommande avsnitt.

6.2 Tolkning, förståelse, förförståelse och förklaring

Den hermeneutiska processens fyra huvudmoment är: *tolkning*, *förståelse*, *förförståelse* och *förklaring*.

Tolkning beskrivs som den akt där förståelsen presenteras inför sig själv och andra.

Förståelse definieras bäst genom sina synonymer, en sådan är insikt. Förståelsen är då den insikt som vi får när vi finner lösningen på fenomenets eller människans gåta och vi får en uppfattning av vad vi ser detta fenomen eller människa som. Det finns olika typer av förståelse dels en ganska ytlig form av förståelse som innefattar att jag begriper och fattar något men jag kan även nå en mer djup förståelse som berör min livsstil och min existens. Det är denna form som kallas hermeneutisk förståelse.

Förförståelsen utgör grunden och förutsättningen för att vi ska kunna förstå något och den bygger på tidigare lärdomar och erfarenheter och innefattar även tidigare upplevelser och känslor. Den kan utgöra både ett hinder och en tillgång när vi försöker förstå men vi kan inte nå förståelse utan förförståelse. Att jag på detta sätt genom ett hermeneutiskt angreppssätt även får använda mig av min egen förförståelse i förhållande till ämnet och kan använda den som ett verktyg för att utöka förståelsen ser jag som en viktig utgångspunkt. Samtidigt har det varit av vikt att även förhålla sig öppet till det som studeras för att möjliggöra att tidigare förväntningar i förhållande till ämnet har möjligheten att förändras.

Förklaring är det fjärde momentet och tolkningar innehåller eller bygger ofta på förklaringar. Det beror på att vi måste kunna förstå det vi förklarar och förstå för att kunna förklara (Ödman, 2004, s. 74-75).

6.3 Tolkningsprocessen och den hermeneutiska cirkeln

Huvudtemat i den hermeneutiska tolkningen är att meningen hos en del endast är möjlig att förstå i förhållande till helheten. I omvänd ordning består helheten av delar och blir endast begriplig genom dessa. Detta tydliggörs genom den hermeneutiska cirkeln där helheten förstås genom delarna och delarna utifrån helheten (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 193). Den hermeneutiska processen utgörs av ett pendlande mellan närhet och distans, förklaring och förståelse. Det är genom förklaringarna vi presenterar vår förståelse som den modifierats, tydliggjorts eller utlösts av tolkningarna. Tolkningen blir således syntesen mellan förklaring och förståelse, och förförståelsen är den grund som den hermeneutiska processen vilar på. Det hermeneutiska förfarandet innefattar även en rörlighet och en dynamik där tolkningen och förståelsen utgör en process för att nå fördjupad och utvidgad förståelse. I den här processen har förförståelsen varit en utgångspunkt och berott på mina tidigare erfarenheter. Den inledande förståelsen som jag presenterar i en första tolkning har varit förenklad och preliminär och i ett senare skede av analysen tolkats och nyanserats för att komma åt en nyare och större förståelse. Hela tiden har det handlat om att kunna pendla mellan del och helhet för att helheten ska kunna belysa delarna och delarna helheten. På det sättet har mitt perspektiv förändrats och en ny förståelse gradvis kunnat växa fram. Enligt hermeneutiska förhållningssättet får det material som tolkas sin innebörd genom att ställas i förhållande till forskarens erfarenhet, teoretiska perspektiv och kunskaper men också betraktas utifrån de tolkningar som växer fram. Erfarenhet, teoretiska perspektiv och kunskaper är samtidigt en del av forskarens förförståelse som ändras under tolkningsarbetets gång (Ödman, 2004, s. 76-79).

Det är även av vikt att som hermeneutiker, förhålla sig till texten som i en dialog, att ställa frågor och lyssna till texten. Dessa frågor har inledningsvis ursprung i vår förförståelse men utvecklas och omformas under processens gång. Det är således bra att ha en både ödmjuk men också aktiv inställning. En pendling mellan familjaritet och distans är det bästa förhållningssättet i förhållande till föremålen för vår tolkning. I tolkningen sker en pendling mellan förförståelse och förståelse, del och helhet (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 206-207).

6.5 Texten som studieobjekt

Inom hermeneutiken är texten det huvudsakliga studieobjektet, det talas om texter och textmetaforer. Texterna betraktas som meningsbärande strukturer och det forskaren i hermeneutiska studier avser finna är meningen hos något. Texten kan liknas vid en väv med olika sammanhängande delar som bildar en helhet. Det som studeras av hermeneutikern är den fixerade meningsstruktur som texten utgör. Utgångspunkten är att innebörden av texten är oklar och klargörandet är uppgiften för den hermeneutiska forskaren. (Allwood & Erikson, 2010, s. 97-98). I mitt fall utgörs empirin av intervjuer som transkriberats för att kunna analyseras som text.

6.7 Mitt förhållningssätt

Dialogen har jag betraktat som en utgångspunkt för arbetet med mina intervjuer, både i analysen och vid själva intervjun, i enlighet med Gadamer som betonar dialogen som det ideala arbetssättet (Ödman, 2004, s.84). Först och främst har jag gett utrymme för mina respondenter att berätta om sina upplevelser men målet har även varit att vi tillsammans i en dialog ska kunna uppnå det som Alvesson & Sköldberg (2008, s. 245) beskriver som en fusion av horisonter. En utgångspunkt här är att förstå att det finns flera förståelsehorisonter, ett flertal sätt att förstå verkligheten och olika företeelser på. Vi kan i vår studie av världen aldrig ställa oss utanför oss själva, våra egna liv eller egna föreställningar. En individ kan sätta sig in i en annan persons horisont dels genom användandet

av empati, men detta är dock inte tillräckligt. För att förstå krävs en förförståelse men förförståelsen kan samtidigt vara ett hinder för förståelsen. För att förhindra att detta utvecklas till en ond cirkel behöver vi med jämna mellanrum alternera mellan att tränga in i den främmande världen och en återkoppling till vårt eget referenssystem. På detta sätt kan vi successivt förstå det främmande referenssystemet på samma gång som detta leder till att vi med tiden reviderar och/eller berikar vårt eget: och en ”sammansmältning av horisonter” sker. Samförståndet - horisontsammansmältningen – är mer utvecklat än de ursprungliga enskilda åsikterna. Kunskap utgör en deltagande process som enbart har möjlighet att uppstå i en ärlig dialog där individen är villig att ompröva sina egna ståndpunkter (Georgii – Hemming, 2005, s. 97). Detta har varit avsikten med mina intervjuer och även i analysarbetet har jag strävat efter att uppnå detta. Gadamer menar att kunskapssökande och förståelse är en fråga om öppenhet och deltagande, dialektik i motsats till metodik. Mötet ska kännetecknas av öppenhet inför såväl den andres som mitt eget frågande. Öppenheten fungerar som förutsättningen för att det ska kunna uppstå ett samtal (Ödman, 2007, s.27-28). Jag har således även i intervjuerna varit öppen för intervjupersonerna och deras utsagor. Jag anser i enlighet med bland annat Heidegger att jag som forskare inte har möjlighet att ställa mig utanför världen i form av en neutral åskådare då jag i enlighet med alla andra befinner mig i ett samspel med omvärlden och tiden. För att kunna komma till en verklig och insiktsfull dialog med texten har jag bearbetat min förförståelse och tagit den med i tolkningen (Georgii – Hemming, 2005, s. 95).

6.9 Min förförståelse

Min personliga utgångspunkt i förhållande till ämnet för studien som jag delvis presenterat i inledningen, med min egen relation till en person som växt upp som muslim och min egen nyfikenhet att öka förståelsen för vad det innebär att konvertera till islam och att lära mig mer om livet som muslim har för mig varit av vikt för genomförandet av den här studien. Dessa två aspekter var en del av den initiala förförståelsen som jag hade när jag gick in i studien. När jag sedan studerat tidigare forskning på fältet utökades denna förförståelse till att även innefatta kunskaper gällande orsaker till konversion, bemötande efter konversion, kritik mot samhället och den ursprungliga religionen samt en förståelse av religiös identitet. Med dessa nyförvärvade kunskaper som tillfogats min initiala förförståelse gav jag mig sedan ut på fältet för att genomföra intervjuer. Jag var dock i intervjusituationerna noga med att ge intervjupersonerna utrymme att berätta om sina ”resor” till islam istället för att utgå ifrån att de skulle överensstämja med resultat som tidigare forskning funnit. Jag utgick istället här ifrån mitt intresse att få mina egna forskningsfrågor besvarade utifrån studiens syfte.

6.10 Urval

Mina respondenter valdes främst utifrån det som Patton (2002, s.238) benämner som *kriterieurval* vilket innebär en studie av individer som lever upp till vissa förutbestämda kriterier av vikt för studien. I mitt fall utgjordes dessa kriterier av att individerna ska ha konverterat till islam, de ska inte vara ”uppväxta” med religionen utan själva sökt sig till religionen eller kommit i kontakt med den på annat sätt. Urvalet gjordes därefter utifrån det som Patton (2002, s. 237) benämner *snöbollsel* eller *kedjeurval*. Denna ansats används för att finna informationsrika nyckelinformanter eller kritiska fall. Processen inleds genom att fråga personer med insikt i området vem som har stor kunskap inom området och vem som kan vara lämplig att prata med. Eftersom jag själv inte kände några manliga konvertiter som jag kunde intervjuar var ovanstående strategi lämplig för mig. I mitt fall inleddes mitt sökande efter män som konverterat till islam med att skicka ut förfrågningar till representanter för moskéer, muslimska samfund och föreningar i olika delar av landet. Jag fick hjälp

och svar från tre moskéer; två i Västergötland samt en i Västmanland. Från mina kontaktpersoner i dessa moskéer fick jag förslag på konvertiter att kontakta och i min kontakt med dessa bad jag dem i sin tur om vidare förslag på konvertiter att intervjua. På det sättet har jag fått kontakt med deltagarna i min studie. Två av respondenterna var från en större respektive en mindre ort i Västmanland och de resterande tre var från en större ort i Västergötland.

6.11 Datainsamling

Den kvalitativa forskningsintervjun är ett verktyg för att förstå världen från undersökningspersonernas synvinkel att utifrån deras erfarenheter utveckla mening (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 17). Jag upplevde det således lämpligt utifrån studiens syfte att samla in empiri genom att genomföra intervjuer. Mitt val av intervjuer som empiriskt material är även i linje med det Westlund (2009, s. 73) betonar om vikten av att det empiriska material som insamlas ger informanterna utrymme för att utveckla de egna erfarenheterna och upplevelserna utan att jag som forskare styr för hårt. Av ovan nämnda anledning ansåg jag att intervjuer var en lämplig datainsamlingsmetod eftersom jag i dessa kunde ge informanterna utrymme att berätta om sina upplevelser. Intervjuerna var semistrukturerade och utgick ifrån en intervjuguide med teman för att fånga den resa eller process som konvertiterna genomgått. Varje intervju pågick drygt en timme och de gavs stort utrymme för konvertiterna att berätta om sina upplevelser i förhållande till varje tema. Utifrån det deltagarna berättade ställde jag även, följdfrågor eller klagörande frågor där behov fanns (Bryman, 2002, s. 301). Intervjuguiden presenteras i sin helhet i bilaga 1. Fem intervjuer genomfördes med män i Sverige som inte är uppväxta inom islam utan som sökt sig dit på egen hand. Plats och tid för intervjuerna bestämdes i samråd med intervjupersonerna så att de skulle känna att de hade tid och befann sig i en miljö de kände sig bekväma. Jag valde efter att jag fått intervjupersonernas samtycke att spela in intervjuerna och sedan transkribera dem. Detta gjordes i enlighet med Ödman (2004, s. 82) som anser att i de fall där intervjuer görs bör dessa spelas in för att vi ska kunna ta del av den fullständiga utsagan. Dessa texter ska sedan skrivas ut, så troget originalet som möjligt. Dock beskriver han att detta även innefattar en paradox. Det eftersom en exakt utskrift av en inspelning sällan återspeglar det talade språket. När vi i vardagen är i dialog med andra så sållar vi genom vår varseblivning bort mycket av motpartens osäkerheter, schablonord som ”liksom” ofullbordade meningar m.m. Redigeringsarbetet fodrar därför, enligt Ödman, att vi skriftligt återger talspråket på det sätt som det *upplevs* i tal för att göra rättvisa åt intervjupersonen. Dock får vi inte helt utesluta felformuleringar och tveksamheter som kan ha en väsentlig del i sammanhanget och för intervjupersonen. Vid transkriberingen har följande saker markerats ”...” indikerar korta pauser, ”****” står för ord som kan avslöja respondenternas identitet.

6.12 Etiska överväganden

Det är av vikt att göra etiska överväganden i forskningssammanhang exempelvis måste värdet av ny kunskap ställas i förhållande till förmågan att skydda studiens deltagare. Forskningens resultat och empiri måste presenteras på ett anonymiserat sätt så att studiens deltagare inte upplever sig kunna identifieras av andra genom empirins framställning (Vetenskapsrådet, 2005, s. 45-46). I studien har jag tagit hänsyn till, och informerat mina deltagare om, de etiska riktlinjer i förhållande till individskyddskravet som presenteras i Langemar (2008, s. 148-152) gällande information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande. Informationskravet innebär att i förväg ge information om vad deltagande innebär och studiens syfte. Samtyckeskravet innebär att deltagande i forskningen sker på frivillig basis och att deltagaren har rätt att när som helst avbryta sitt deltagande. Konfidentialitetskravet innebär att allt material ska behandlas konfidentiellt vilket innebär att

information som kan användas för att identifiera deltagare utelämnas så som exempelvis namn och personuppgifter. Nyttjandekravet innebär att det material som insamlas för forskning enbart får användas för dessa ändamål. Både vid initial telefonkontakt och vid intervju tillfället informerades deltagarna om dessa aspekter.

6.13 Presentation av studiens deltagare

Jag har mött fem manliga konvertiter och för att deras anonymitet ska bevaras har de fått fingerade namn; Lars, Alexander, Robin, Thomas och Daniel. Personernas ålder är mellan 22-69 år och de har varit muslimer mellan 1-25 år och samtliga är uppväxta i Sverige. De hade lite olika religiös anknytning innan de kom i kontakt med islam antingen en mer sekulär utgångspunkt eller med anknytning till kristendomen. Samtliga kom i kontakt med islam via muslimer.

6.14 Analysförfarande

Den hermeneutiska analysen betraktas i regel som en öppen process som kan beskrivas på olika sätt men fokus i analysarbetet är alltid ett pendlande mellan del och helhet.

Inledningsvis sker en genomläsning av varje intervjuutskrift i sin helhet med syftet att nå en preliminär förståelse av fenomenet och dess kontext innan delarna hamnar i fokus. De första genomläsningarna av data innefattar inte något tolkande. Redan i de första genomläsningarna inleder forskaren en dialog med texten. Läsandet är en dialog som ger ledtrådar om vad texten handlar om och dess meningsinnehåll. När forskaren nått en preliminär förståelse av materialet är det lämpligt att ordna en preliminär struktur med huvudtema och undertema som funnits i texten för att tydliggöra dess meningsinnehåll. Därefter kan ett sökande efter underliggande eller dolt meningsinnehåll som finns ”mellan raderna” inledas. För att nå en ny helhet presenteras en heltäckande förståelse och slutligen en huvudtolkning av materialet. Huvudtolkningen är en tolkning på en högre abstraktionsnivå än de tidigare tolkningarna under analysprocessen. För att nå fram till en huvudtolkning är det bra att göra jämförande analys som kan leda till en mer heltäckande förståelse av data än de preliminära tolkningarna längre ner i den hermeneutiska spiralen. I den jämförande analysen jämförs de preliminära tolkningarna med varandra för att finna likheter och skillnader. På den jämförande nivån i den hermeneutiska spiralen formuleras nya tolkningar som kopplar ihop tidigare tolkningar med varandra vilket kan liknas vid att lägga pussel. Mindre delar av meningsinnehåll sätts samman för att kunna se strukturer och mönster som tidigare var dolda eller delvis dolda. Om sökandet efter nya horisonter är framgångsrikt är det i de flesta fall även möjligt att nå en gemensam nämnare; en huvudtolkning som förklarar meningen i både data och tidigare tolkningar. I högre nivåer av den hermeneutiska spiralen är det ofta fördelaktigt att använda teoretiska verktyg än under den preliminära tolkningsfasen. En heltäckande tolkning som knyter ihop tidigare tolkningar och samtidigt är överensstämmande med välkända fakta eller teorier är troligen en rimlig tolkning (Dahlberg, Dahlberg & Nyström, 2008, s. 281-285).

6.15 Metodologiska reflektioner

Som jag tidigare varit inne på handlar hermeneutiken om att tolka, förstå och förmedla och är lämplig att använda för att förmedla informanternas upplevelser av fenomenet. Mitt främsta verktyg som hermeneutisk forskare är således tolkningen. Tolkningen är vårt sätt att nå förståelse och genom att vi tolkar finns alltid en risk för misstolkning. Den tolkning som presenteras utgår från det empiriska materialet men bör alltid betraktas som en möjlig tolkning tillämpbar för de fem svenska manliga konvertiter som jag studerat och inte en absolut sanning för alla svenska manliga konvertiter. Min förförståelse som forskare har också inverkan på min tolkning och min egen förförståelse i den här studien bygger dels på den tidigare forskning jag bearbetat inom området och även min personliga anknytning till islam genom min relation till en muslim och en nyfikenhet för att förstå deras resa till islam fram till idag. Jag har dock som jag tidigare beskrivit i min tolkning inte strävat efter att bekräfta min egen förförståelse inom ämnet. Jag har istället försökt behålla en öppenhet och pendlat mellan empiri, tolkning och förståelse för att kunna utvidga och fördjupa förståelsen. För att inte låta min förförståelse på något sätt stå i vägen för min förståelse har jag alternerat mellan att gå in i de studerades värld och en återkoppling till mitt eget referenssystem. På detta sätt har jag fördjupat min förståelse för konvertiterna och deras berättelser samtidigt som jag på så vis berikat och reviderat min egen förförståelse. I intervjuerna har jag haft min intervjuguide som utgångspunkt och jag har hela tiden utgått ifrån att vara så öppen som möjligt i förhållande till mina intervjupersoner för att verkligen få fram deras upplevelse av fenomenet. Dock finns det alltid en risk att faktumet att jag själv inte är muslim och min roll som forskare haft inverkan på de utsagor som männen har gett och det sätt de framställt sin resa.

Bryman (2011, s. 352-355) beskriver att ett grundläggande kriterium för att bedöma kvalitativa undersökningar är *tillförlitlighet*. Tillförlitligheten innefattar fyra delkriterier: *trovärdighet*, *överförbarhet*, *pålitlighet* samt en *möjlighet att styrka och konfirmera*. Trovärdighet handlar om beskrivningarna som forskaren formulerar av den sociala verkligheten verkar trovärdiga. Överförbarhet innebär inom kvalitativ forskning som oftast utgör ett intensivt studium av en liten grupp eller av individer med vissa gemensamma egenskaper att fokus hamnar på det som är unikt och på meningen hos eller betydelsen av den sociala verklighet som studeras. För att kunna göra en bedömning över hur pass överförbara data är till en annan miljö bör kvalitativa forskare göra täta beskrivningar av det de studerar. Pålitlighet är den kvalitativa forskningens motsvarighet till reliabilitet inom den kvantitativa forskningen och innebär att forskaren ska anta ett granskande synsätt. Det innebär att som forskare redogöra för alla faser i forskningsprocessen på ett fullständigt sätt; problemformulering, val av undersökningsspersoner, intervjuutskrifter, analysen av data och så vidare. Att kunna styrka och konfirmera innebär att forskaren som är medveten om att det inte går att nå någon fullständig objektivitet försöker säkerställa att han eller hon agerat i god tro. Det ska vara uppenbart att forskaren inte medvetet låtit personliga värderingar eller teoretisk inriktning påverka undersökningens utförande och dess slutsatser. Jag anser att min studie innefattar trovärdiga resultat eftersom jag som jag sa ovan baserat min analys på det empiriska materialet och respondenternas utsagor och försökt finna gemensamma drag men även uppmärksammat när utsagorna skilt sig. Gällande överförbarheten upplever jag att jag genom mina analyser presenterat materialet på ett heltäckande sätt där hela deras resa från utgångsläge till nuläge behandlats. Jag har försökt beskriva forskningsprocessen på ett så fullständigt sätt som möjligt för att tydliggöra vad jag gjort. Jag har en medvetenhet om att mina resultat inte är helt objektiva eftersom de i enlighet med det hermeneutiska angreppssättet baseras på mina egna tolkningar av det empiriska materialet. Jag har dock förhållit mig så öppen som möjligt till empirin och tolkat det som framkommit i materialet

och först när jag nått min huvudtolkning har jag låtit den ställas mot mina teoretiska raster. Angående mina personliga värderingar har jag som hermeneutisk forskare alltid med mig min förförståelse in i min tolkning av materialet något som både kan ses som en fördel och ibland en nackdel. Jag har försökt förhålla mig så öppet som möjligt till data för att låta empirin tala istället för att låta empirin bekräfta min egen förförståelse.

7. Resultat

Här nedan presenteras resultatet av analysarbetet. För en figur över resultaten se bilaga två. Det finns olika sätt att förhålla sig till analysen jag har valt att presentera min analys utifrån mina frågeställningar. Min första fråga berör hur männen beskriver sin resa till islam, processen till att bli muslimer, i termer av *utgångsläget* det vill säga var de stod innan kontakten med islam, här återfinns även två underteman som är *sökande* och *avsaknad av svar. Mellanläget* det vill säga hur de kom i kontakt med islam och vad som lockade dem där innefattar tre underteman *möte med muslimer, enkelheten i islam* samt *fann svar i islam*. Slutligen *nuläget*, hur deras liv ser ut idag som muslimer som innefattar tre underteman som är *förändringar i livet sedan konversionen, upplevelser i vardagen som muslim idag* samt *omgivningens reaktioner på konversionen*. Denna resa beskrivs som en helhet genom en sammanfattning av männens utsagor i en narrativ berättelse där ovanstående teman framkommer. Därefter presenteras och besvaras min andra frågeställning: *vilken betydelse har den nya religiösa identiteten har för dem i deras vardag* med illustrerande citat från intervjuerna. Sedan presenteras den tredje frågeställningen: *vilken mening finner de i sin religiösa tro idag*, även den med stöd i citat från konvertiterna. Slutligen presenteras en huvudtolkning av materialet i form av *ett nytt sätt att se på sig själva och livet* där jag även knyter an till studiens teoretiska raster.

7. 1 Hur beskriver konvertiterna sin egen resa till islam?

Männen hade lite olika utgångsläge men gemensamt var att de alla från början hade mer eller mindre anknytning till kristendomen. De beskrev på olika sätt hur de exempelvis hade frågor som de inte fick besvarade på ett tillfredsställande sätt genom kristendomen och även inledde ett sökande; efter andlighet, ökad förståelse, mening samt finna svar på sina frågor. Samtliga av männen kom i kontakt med islam genom möten med muslimer som berörde dem på olika sätt. Dessa möten ledde fram till att männen började läsa Koranen och studera islam. I islam och i Koranen fann männen svar på sina frågor exempelvis kring meningen med livet och varför man lever. De upplevde även en enkelhet exempelvis i form av att det inom islam enbart finns en Gud och att det är en direkt kontakt mellan Gud och människan. Graden av förändring i livet sedan de konverterat är olika stor bland männen. För vissa innebar konversionen inte så stor förändring mer än att exempelvis sluta dricka alkohol och äta griskött utan integreras på ett smidigt sätt till det övriga livet. För andra innebar det en större förändring där vissa av männen släppt vissa saker i livet som de höll på med tidigare. En av männen släppte exempelvis sin karriär som professionell idrottsman, en annan slutade arbeta med musik som en följd av att de fick andra prioriteringar där det viktigaste blev att vara en bra muslim. I vardagen som muslimer idag upplever männen bland annat en säkerhet gällande att islam är rätt, en större trygghet med mer riktlinjer att förhålla sig till, en upplevelse av lycka och ett lugn i hjärtat och ser islam som en del av livet som är omöjlig att klara sig utan. Reaktionerna från de personer som männen har i sin omgivning sedan de konverterat beskrevs på olika sätt. Tre av männen har inte upplevt så starka reaktioner från omgivningen utan beskrev att de tagit det på ett bra sätt. En av männen upplevde dock en skepticism i förhållande till religion överlag i sin umgängeskrets. De två andra männen har upplevt mer negativa reaktioner. De

negativa reaktionerna från vännerna, beskrev en av dessa män, gjorde att han märkte vilka av hans vänner som var bra och vilka som var dåliga. Den andra mannen beskrev att omgivningen reagerade negativt till en början men att de flesta idag ändå anser att han sedan han blev muslim blivit en bättre människa som bidrar mer positivt.

7. 2 Vilken betydelse har den nya religiösa identiteten för dem i deras vardag?

Samtliga av studiens deltagare har förflyttat sig från sitt utgångsläge där de var sökande och saknade svar genom möten med muslimer funnit islam som erbjöd en enkelhet och svar på frågor som de hade. Genom konversionen ställs det gamla mot det nya, hur de levde förut ställs mot islam och hur de vill leva sitt liv som muslimer. För vissa kan den muslimska identiteten integreras på ett smidigt sätt till deras övriga liv medan andra upplever ett behov att omforma eller bygga upp en helt ny religiös identitet som blir den mest framträdande. I vissa fall innebär det tidigare livet och livet som muslim två skilda saker men för en del behöver det ena inte utesluta det andra. Hur det blir kan bero på vem de var innan och på vilket sätt de kom in i islam, om de har mycket saker som de upplever strider mot det muslimska perspektivet kan behovet vara större att förändras och bygga upp en ny religiös identitet men om livet de levde innan upplevs överensstämma med hur de upplever att en muslim ska leva kanske de två kan integreras till en gemensam identitet. Detta handlar också om vad eller vilken identitet som de prioriterar främst om det är den religiösa identiteten som muslim eller en annan tidigare identitet. Jag kommer nedan redogöra för vilken betydelse den nya religiösa identiteten har i deras vardag.

Alexander har idag fått andra prioriteringar där islam och att leva som en bra muslim idag är viktigast för honom. Han kände därför ett behov att släppa karriären som professionell idrottsman eftersom den var för tidskrävande:

”Jo det är, ja de är det bästa som finns...man kan, asså jag kan, släppa allting för islam, jag släppte min professionella karriär, gjorde jag, på grund av islam också, för att det är fel å hålla på så man förlorar mycket tid...om jag inte hade haft islam, i mitt hjärta, eller inte kunnat trott på Gud, då hade jag aldrig kunna släppt **** för jag hade inte kunna haft styrkan för att när du, innan du är muslim...och efter du är muslim, kommer du känna stor skillnad på hur din karaktär, du kommer ju alltid i princip vara samma person, jag säger inte de, men du förbättras alltid, du kan förändras som, jättemycket som person...från att du kan vara värsta tyrannen kan du bli en jättesnäll person på grund av islam, och islam ger sig sån kraft, du har ingen aning om, asså...kanske innan, bekämpade du myror men efter islam kan du bekämpa jättar...asså det är så obeskrivligt, och de känner man efter ett tag....när du praktiserar islam å de tar ju tid å bli en bra muslim, det går inte över en natt, det gör det inte”

För Alexander blir tron på Gud och hans identitet som muslim det som hans liv centreras kring och han upplever idag inte samma behov som innan att ha den professionella karriären sedan han funnit islam. Islam och hans identitet som muslim fyller idag den plats som brottningen hade innan och således kändes det mer naturligt för honom att släppa den professionella karriären eftersom han idag ser på sitt liv utifrån islam och sin muslimska identitet. Han förklarar även att hans karaktär har blivit bättre, att han blivit en bättre människa under tiden som han praktiserat islam något som även Thomas är inne på:

”Alla i min omgivning [...] alla säger ju att du har faktiskt blivit en bättre människa... det är ändå det som på nått sätt räknas... och det kan de ändå ta till sig och det kan de ändå relatera till...till exempel mina föräldrar och sådär...är ju väldigt tacksamma...de var ju väldigt skeptiska först liksom...och tänkte å nej å hjälp, vilket öde och nu är ju de jättenöjda, de tycker säkert fortfarande det kan vara lite jobbigt för sina, sin bekantskapskrets och sina polare och släkt och sånt där...men de vet ändå i relationen mellan oss tre och alla mina bröder och sådär att jag har blivit en otroligt mycket bättre människa...bidrar mycket mera positivt på alla sätt och vis...och de är mina föräldrar, de vet det, de känner det direkt i sina hjärtan...så nu är de väldigt nöjda, de kallar mig den...den förlorade sonen som har återvänt på nåt sätt sådär”

Genom att personerna som Thomas har i sin omgivning uttrycker att han blivit en bättre människa som muslim trots deras inledande skepticism i förhållande till hans val kan det ha en stärkande effekt på hans muslimska identitet. Det kan skänka honom en känsla av att han gjort rätt val, stärka hans självförtroende.

Daniel har också valt bort en del som för honom var ganska central i livet tidigare:

”Jag menar till exempel höll jag på med musik... vilket jag inte gör idag... för att jag kände att det är inte nånting som jag vill... eller det livet... det som jag bidrog med kände jag inte... jag kände inte att det var bra, jag tappade någonstans tron på musiken när jag fick tron på Gud... och då blev det också såhär... men sen så, jag tror ju fortfarande att musiken är jättekraftfull och sådär liksom...men jag tror att jag mår bättre av andra saker [...] som när jag höll på med musik [...] och då är ju det en grej att jag är inte ute och spelar musik...till exempel...plus att den miljön med alkohol och sådär...och det är ju samma, de, såna grejer är ju skillnad...att jag inte dricker alkohol, eller att jag inte röker längre, eller att jag...inte är ute på ställen där det är [...] asså i den miljön [...] asså i barer och liksom i de miljöerna [...] så hela mitt liv har ju ändrats...men det hade ju aldrig gått...för mig i alla fall...det har ju inte gått över en natt, utan det har ju gått sakta sakta liksom”

Daniel beskriver här på liknande sätt som Alexander att med den muslimska identiteten följde också andra prioriteringar, att det idag är andra saker som är viktigare och bättre för honom. Tron på Gud har för honom blivit något som genomsyrar hela livet och hans tro på Gud fyller idag upp och ersätter den plats som musiken tidigare hade. I hans liv som muslim idag har han slutat dricka alkohol, röka m.m. och genom att delvis bryta med det gamla har han byggt upp en ny religiös identitet som muslim som för honom haft inverkan på hela livet.

Robin förklarar att för honom har den muslimska identiteten blivit en del i hans liv som han upplever fungerar parallellt med hans övriga identiteter men att den inte alltid kanske är den mest framträdande:

”Det är ju också vilket projekt man ska gå in i liksom, en del går ju väldigt hårt in i sitt muslimska projekt, jag har massa andra saker jag vill göra också... och då kanske man ska säga att islam eller religionen ska gå först men att det... det kanske inte motsäger varandra heller liksom”

För honom som för de andra konvertiterna som jag redogjort för ovan handlar det om prioriteringar, vad männen väljer att sätta främst i livet sedan de blivit muslimer. För Robin har identiteten som muslim blivit en identitet som fungerar parallellt med hans övriga liv men inte alltid varit den som varit den mest centrala. Hans upplevelse är att identiteten som muslim inte nödvändigtvis måste utesluta de andra identiteterna som är viktiga i hans liv:

”Vad den har för roll i mitt liv, det klart att det alltid är närvarande... men... att vara **** kanske är mer närvarande just nu, det kanske tar ännu mer energi och nåt jag går och tänker på hela tiden... mer än nåt annat... men att det finns med där... i bakgrunden... eller bakgrunden det går ju fram och tillbaka liksom när det är viktigt så är det ju viktigt... ibland är det inte alltid det”

Identiteten som muslim finns alltid där men för honom så varierar det hur stor vikt den får i hans liv, just nu är identiteten som muslim kanske lite mer i bakgrunden men han menar att detta kan variera.

7.3 Vilken mening finner de i sin religiösa tro idag?

Jag har funnit att deltagarna på olika sätt finner mening i livet utifrån den tro de har idag, exempelvis en mening i sådant som händer i livet idag och sådant som har hänt dem tidigare under deras resa till islam.

Thomas upplevelse av sin vardag som muslim idag är att han har svårt att se sitt liv utan islam:

”Jag upplever den som så att jag tänker mig... hur klarade jag av å leva utan islam... för allting som händer mig, mitt liv... allting går in i det maskineriet”

Islam blir för honom som ett nytt sätt att se på tillvaron, ett nytt perspektiv, vilket han bygger sitt liv kring och allting som händer i livet går in i denna nya mening. Han har som muslim idag fått en tolkningsram för vardagen, sådant som händer får betydelse och kan förstås utifrån hans religiösa tro. Vardagen blir på detta sätt inte lika svår att förhålla sig till och förstå och jag tänker mig att det också skänker en stor trygghet och lugn att det på något sätt finns ett sätt att förklara det som händer.

Lars upplever det som att det fanns en djupare anledning till att han blev intresserad av islam:

”Det är svårt att vara konkret i vad som drog mig till islam. Jag uppfattade det som att det var Gud som ville att jag skulle bli muslim och drog mig aktivt in i den religionen.”

Han finner således att det fanns en mening med att han blev muslim, att det var Gud som hade tänkt det så och han kan på så vis känna trygghet och förvissning att han valt rätt. Han tillskriver på så vis mening till det som hänt i hans liv som lett honom till islam.

På liknande sätt förklarar Robin att han idag tror att det fanns en mening med hans sökande:

”Jag tänker att det kanske var en del av mitt sökande att hitta en människa som också är andlig... att det gav mig väldigt mycket att umgås med en människa som tänker i de banorna”

Han ser det som att det var en mening med att han skulle finna en person som var andlig som ledde honom till islam.

Daniel fann meningen när han läste Koranen:

”Och ganska snabbt i Koranen så kommer man till meningen med livet bara som en egentligen, asså hela boken handlar ju om det och hela ens liv handlar ju om... att följa meningen egentligen, men i alla andra böcker jag hade så hade jag ju uppmanats till att men tänk själv, vad känner du är bra, vad tycker du, vad e meningen med livet idag och vad tycker du, följ dina begär och hela den grejen... men här var det: dyrka Gud...det är det som är meningen med livet”

Han kände att om detta är meningen med livet så var det ju något han var tvungen att ta ställning till och agera efter. På detta sätt fick han svart på vitt vad meningen med livet är, tydligt och klart, och jag tänker att detta på ett sätt kan ha inneburit en lättnad över att slutligen få svar och få något att förhålla sig till.

Alexander berättar även han att han funnit sin mening i livet genom islam:

”När du verkligen accepterar islam från hjärtat... behöver du ingenting annat... det räcker med att du ber... det räcker med att du försöker göra Gud nöjd med dig, du mår bra, det handlar inte om, vilken bil du har, det handlar inte om hur mycket pengar du har, det handlar om... att vara tacksam mot Gud, tacka Gud för allting du fått och jag känner att islam har det här, jämfört med allt annat”

Det som är meningen i hans liv nu, utifrån hans identitet som muslim sitt muslimska perspektiv, är att tacka Gud för det han fått och att hela tiden agera på ett bra sätt för att göra Gud nöjd med honom. Fokus ligger inte längre på honom själv utan på Gud och hans ansvar i förhållande till Gud

som muslim. Han upplever att han nu har insett vad som är viktigt i livet och att livet får mening genom att han agerar utifrån det.

7.4 Ett nytt sätt att se på sig själva och världen – huvudtolkning av materialet

I huvudtolkningen har jag knutit ihop trådarna och ger en mer heltäckande förståelse av materialet. Här har jag även knutit an till studiens teoretiska utgångspunkter.

En sammantagen bild av materialet pekar på att mina respondenter på olika sätt har funnit det de sökt efter, funnit svar på de frågor de inledningsvis hade. De har på så vis utvecklats från deras utgångsläge som var sökande och avsaknad av svar till där de är idag befinner sig där de beskriver att de känner lycka, lugn i hjärtat, större trygghet, säkerhet att islam är rätt och att islam blir en del av livet som de inte kan klara sig utan. De har idag alla fått nya sätt att se på livet och sådant som händer dem genom sin förankring i islam. Detta speglas i den nya religiösa identiteten som innebär olika stor förändring för de olika personerna men som ändå gemensamt för alla utgör en grund utifrån vilken de agerar. Den religiösa tron ger även ett nytt perspektiv på livet vilket i sin tur gör att de ser på saker som hänt och händer i deras liv i ett annat ljus, saker tillskrivs mening utifrån den religiösa tro de har idag. Utifrån detta utgår min huvudtolkning som är *ett nytt sätt att se på sig själva och världen*. Min huvudtolkning baseras på de svar som jag fann på mina frågeställningar och jag avser här redogöra lite närmare för hur detta kan förstås med anknytning till mina teoretiska utgångspunkter.

7.4.1 Ett nytt sätt att se på sig själva

Den första delen i min huvudtolkning, ett nytt sätt att se på sig själva, innebär för konvertiterna en ny religiös identitet och denna identitet kan antingen fungera tillsammans med identiteter som individen redan innehar sedan tidigare eller så kan den religiösa identiteten resultera i ett behov av att ta avstånd vissa aspekter ur det tidigare livet. Ett exempel på hur den religiösa identiteten kunde fungera tillsammans med övriga identiteter återfanns i citaten från Robin ovan. Han gav uttryck för hur den muslimska identiteten blivit en del i hans liv som han upplever fungerar parallellt med hans övriga identiteter men att den inte alltid kanske är den mest framträdande. Ett behov att ta avstånd från vissa aspekter ur det tidigare livet återfanns exempelvis i Alexander och Daniels utsagor ovan. De gav på olika sätt uttryck för att med den muslimska identiteten följde också något annorlunda prioriteringar och livet centrerades mer kring identiteten som muslim medan andra aspekter som tidigare varit viktiga i livet valdes bort. Detta går i linje med McGuire (2002, s. 73-74) som menar att förändringen i en konversion kan innebära olika hög grad av omvandling, antingen en radikal omvandling av självet, ett förenande av tidigare identiteter eller en återbekräftelse av element från individens tidigare identitet. Jag ser på skillnaderna i hur männen väljer att hantera den religiösa identiteten skulle kunna bero på hur pass trygga och nöjda de kände sig med sina tidigare identiteter. Robin som valde att ha den muslimska identiteten parallellt med sina övriga identiteter kanske inte kände något behov av att prioritera ner eller prioritera bort någon av sina tidigare identiteter eftersom han kände sig nöjd och trygg i dem. Medan exempelvis Daniel och Alexander mer kände att något fattades i de identiteter som tidigare hade varit centrala i livet och att när de därför fann den muslimska identiteten så fyllde den upp detta tomrum och behovet av de andra aspekterna i identiteten fick således inte längre samma betydelse för dem och prioriterades därför bort.

Konvertiterna har genomgått en lång process från sitt utgångsläge till där de befinner sig idag. Denna process behöver inte nödvändigtvis stanna av sedan de blivit muslimer utan de kan fortfarande omforma och utveckla identiteten och olika aspekter av identiteten kan betonas mer

eller mindre under olika perioder i livet. Detta är överensstämmande med både Bauman (2002, s. 176) och Johansson (1999, s. 167-168) som redogör för att identiteten i samhället idag inte längre är något bestående utan mer ett livsprojekt eller en process. Bauman (2002 s. 174-180) redogör även för att den mänskliga naturen idag mer betraktas som en uppgift som människan efter bästa förmåga bör ta itu med. Individualiseringen innebär att den mänskliga identiteten omvandlas till något givet till att bli en uppgift som individen är ansvarig för och konsekvenserna detta utförande kan få. Oron som människan idag dras med är inte att finna en plats inom den sociala kategorin eller klassen utan istället är det som får människan att känna oro misstanken om att den svårfunna ramen riskerar att snart upplösas eller raseras. I enlighet med Bauman framkom i min studie att individerna från början var sökande med obesvarade frågor. De försökte finna något att förankra identiteten och livet i. Idag har deras identitet som muslimer gett dem en förankring i islam vilket inneburit ett nytt sätt att se på sig själva och världen och således en ram, att luta sig på. Dock framkom hos mina intervjupersoner inte den oro som Bauman beskriver kring att ramen kan upplösas eller raseras. De gav uttryck för en trygghet och att de funnit mening. För vissa var även den muslimska identiteten den högst prioriterade vilket jag anser tyder på att de hade en säkerhet om att islam är rätt och således inte behövde känna oro. Min uppfattning är att dessa individer funnit något som de upplever som beständigt, något som de kan bygga upp sitt liv och sin identitet kring, eller som blir en del av vardagen som alltid finns där och skänker trygghet även om det inte alltid är det mest framträdande.

7.4.2 Ett nytt sätt att se på världen

Den andra delen av min huvudtolkning, ett nytt sätt att se på världen innefattar dels de nya perspektiv som de fått på livet, det nya sätt utifrån vilket de ser på livet och sin roll i det. Exempelvis ger konvertiterna uttryck för en större trygghet genom de nya riktlinjer de fått att förhålla sig till och tron på att Gud finns med och hjälper och ser till att saker och ting går bra. Identiteten och det omgivande samhället är tätt sammanflätade vilket innebär att det nya sätt de ser på sig själva, deras identitet, även påverkas av och påverkar deras sätt att se på världen. Kring detta resonerar Berger & Luckmann (1966, s. 194-195) som förklarar att identiteten och samhället står i ett dialektiskt förhållande till varandra där sociala processer som bestäms av sociala strukturer formar identiteten och att identiteten även agerar på denna sociala struktur och bevarar, modifierar eller omformar den. I det nya sättet att se på världen innefattas även min tredje frågeställning kring vilken mening de finner i den religiösa tron. Konvertiternas nya sätt att se på sig själva och världen innefattar den mening de idag upplever i vardagen, den mening de tillskriver händelser i livet och utgör en grund på vilken de bygger sina liv som muslimer. Detta är något om McGuire (2002, s. 76-77) också tar upp att konvertiter tenderar att omtolka tidigare händelser utifrån deras nya meningssystem samt att människor placerar sig själva och deras personliga handlingar i en större social ordning med hjälp av sina meningssystem. Denna större sociala ordning ser jag som deras nya sätt att se på sig själva och världen som de fått genom sin konversion till islam. Det återfinns i mitt material hur dessa män genom sina konversionsberättelser på ett sätt ser hela livet utifrån den muslimska identitet som de har idag. Saker som hänt tidigare i livet betraktas som steg på vägen till att finna islam och bli muslimer och i vissa fall betraktas det tidigare livet som mindre bra och vardagen idag som så mycket bättre.

Som jag tidigare varit inne på kan konversionen ses som en process i olika stadier som lett de fram till där de är idag med ett nytt sätt att se på sig själva och världen. Den konversionsprocess som jag fann bland mina deltagare har vissa beröringspunkter med de stadier som återfinns i Rambo & Farhadian (1999, s. 23-32). Sökande är ett stadium som återfinns i både min och den ovan nämnda teorin. Rambo och Farhadian angav tre faktorer som är involverade i detta stadium: responsstil,

strukturell tillgänglighet och motivationsmönster. Responsstil är om individen svarar aktivt eller passivt på konversion. Skedde konversionen för att individen följde gruppens önskan att konvertera eller var konversionen något personen själv aktivt sökte? Vad var det som motiverade individen att konvertera? I min studie var det genom männens möten med muslimer, det fjärde stadiet i Rambo och Farhadians teori, som de kom i kontakt med islam men det var slutligen deras eget beslut att välja att konvertera. Det som motiverade dem att konvertera var enkelheten de fann i islam och att de i islam fann svar. I likhet med Rambo och Farhadians teori framgick även bland männen i min studie interaktion genom att de umgicks med sina muslimska bekantskaper. Genom detta umgänge nådde de tillsist fram till sitt eget beslut att bli muslimer. De tog alla steget att bli muslimer vilket återfinns i stadiet åtagande vilket har lett till sista stadiet i modellen som är konsekvenser, som har varit olika stora för min studies deltagare men som ändå gått att utläsa. Konsekvenserna det får i deras liv är genom den mån de prioriterar bort aspekter ifrån deras tidigare liv till förmån för deras religiösa identitet. I likhet med det som beskrivs i teorin kunde jag även uttolka en lättnad hos konvertiterna efter att de tagit beslutet att bli muslimer. De kände trygghet genom att de nu hade något att förhålla sig till. Jag fann i mitt material inga utmärkande utsagor om någon direkt kris, dock skulle mitt stadium: avsaknad av svar kunna känneteckna en sådan kris för deltagarna när de läste exempelvis om kristendomen och inte fann svaren. Denna konversionsprocess kan även liknas vid processen för identitetsskapande som jag beskrev ovan. För männen i min studie har de genom konversionsprocessen byggt upp en ny religiös identitet som på olika sätt har inverkan på deras liv idag. För de innebar konversionen och den muslimska identiteten en viktig förankring som jag upplever var det de sökte efter.

För att återknyta till studiens inledning där jag resonerade kring Mjöberg (2011, s. 131-133) att vi i dagens postmoderna samhälle får en allt större frihet och valmöjlighet. Individen förväntas också frigöra sig från konkret förankring och på egen hand ta beslut gällande sin egen livsbana. Samtidigt beskrev jag utifrån McGuire (2002, s. 75) att många människor är ambivalenta gällande en sådan frihet och söker begränsa sina val på olika sätt. Karlsson & Svanberg (1997, s. 9) angav att religionen kunde fungera som en tolkningsram för verkligheten och kan ge vägledning i hur individen ska handla i olika sammanhang. Utifrån Sigurdson (2009) kunde även konstateras att sekulariseringsteorin inte längre kan ses som självklar och att människor idag istället söker sig från det individualistiska tänkandet till de mer tydliga ramarna som religionen kan skänka. I de manliga konvertiternas berättelser framgick hur de själva sökt sig från ambivalens, osäkerhet och obesvarade frågor utifrån sin ursprungliga religion. De har i detta sökande mött muslimer och således fått upp ögonen för islam. För dessa män utgör islam och deras identitet som muslimer ett nytt sätt att se på sig själva och världen som erbjuder dem trygghet mening och nya perspektiv i en värld i ständig förändring. De får genom islam något att förhålla sig till och istället för total frihet och individualisering söker de istället en förankring och riktlinjer.

Min egen förförståelse som jag hade med mig in i studien utifrån de teoretiska utgångspunkter som jag ovan resonerat kring har genom denna studie utvecklats och min förståelse har ökat. Jag har idag fått en djupare förståelse för vad resan till islam kan innebära och har inneburit för dessa män. Det handlar inte bara om att övergå från en religion till en annan utan har en stor inverkan för individens identitet och dennes sätt att förhålla sig till livet. Det handlar egentligen inte bara om att islam blir en livshållning, ett sätt att leva, som jag beskrev utifrån Hedin (1994) utan även ett sätt att förhålla sig till livet och för dessa män att finna trygghet och riktlinjer. Jag har också fått en förståelse om att konversionen är en process och att denna process får inverkan på hela livet.

Sammanfattningsvis har jag i min studie funnit att resan för dessa konvertiter gått från att de var sökande och saknade svar till att de funnit svar i islam och valt att bli muslimer. Detta val har resulterat i en ny religiös identitet, som tar olika stor plats i deras liv, samt att de funnit mening i den religiösa tron vilket innebär ett nytt perspektiv genom vilket de ser på sig själva och världen utifrån vilket det nya livet som muslim byggs upp.

8. Diskussion

Syftet med denna studie var att utifrån konvertiters egna berättelser om sin väg till islam nå en ökad förståelse för vilken innebörd valet att konvertera till islam får för deras identitet och känsla av mening.

Jag har funnit att den process dessa män genomgått är en resa från ett utgångsläge av sökande och avsaknad av svar fram till nuläget där de fått ett nytt sätt att se på sig själva och världen. Den nya religiösa identiteten innebär för vissa av männen att de väljer att ta avstånd från vissa aspekter av betydelse i deras liv innan islam. De upplever att behov av att göra det för att kunna fokusera och lägga störst vikt vid sitt liv som muslimer. För dessa män blir islam det viktigaste och sedan de blivit muslimer har vissa aspekter ur det tidigare livet skalats bort och blivit mindre viktiga. För andra har den muslimska identiteten integrerats tillsammans med övriga identiteter utan att de upplevt något stort behov av att ge avkall på aspekter i identiteten sedan de blev muslimer utan att dessa inte nödvändigtvis måste utesluta varandra. Här handlar det mer om att den muslimska identiteten och den religiösa tron blir en del av vardagen, som de värdesätter, men som inte alltid är den mest framträdande. Min uppfattning gällande anledningen till att det varierar hur högt den muslimska identiteten prioriteras handlar om graden av sökande och obesvarade frågor som de från början hade. Om sökandet var något de aktivt sysslade med för att finna svar och om det var många frågor de hade som de upplevde det svårt att inte ha svar på. I de fall då det var så tror jag att när de fick sina frågor besvarade och inte längre behövde söka blev religionen på ett naturligt sätt det som fortsättningsvis prioriterades främst. Religionen innebar för de ett svar på hur de skulle leva och förhålla sig till livet som de ville praktisera efter bästa förmåga. Om de inte skulle göra det skulle de ju fortfarande på ett sätt vara sökande och inte accepterat svaren som islam gav. De av männen som inte genomgick så stora förändringar kanske betraktade religionen mer som ett komplement till det övriga livet. De såg det som ett bra komplement men hade kanske inte så mycket behov av att förändra sitt övriga liv i så stor utsträckning. Männen upplever att den religiösa tron skänker de mening i vardagen, de har funnit det de upplever är meningen med livet genom islam. Frågor som de hade tidigare fick de genom islam besvarade och omvärlden och det som händer i den betraktas i ett nytt ljus utifrån deras religiösa tro. Meningen med livet kan exempelvis handla om att vara en så bra muslim som möjligt, att dyrka Gud, att uppträda på ett bra sätt i förhållande till sig själv och personerna i omgivningen. Även sådant som händer dem personligen i livet kan förklaras och ges mening utifrån deras tro. Händelser som lett fram till att de idag är muslimer ges mening utifrån ett större perspektiv att det var Guds vilja och plan att de skulle bli muslimer. De har funnit ett nytt sätt att se på sig själva och världen sedan de blev muslimer. Således upplever jag att studiens syfte uppfyllts och dess frågeställningar besvarats.

8. 1 Studiens resultat i förhållande till tidigare forskning

Jag har i min studie funnit att deltagarnas utgångsläge var att de saknade svar i kristendomen och att de därför började söka för att hitta andra alternativ. Detta är något som återfinns även i den tidigare forskningen i form av kritik mot den ursprungliga religionen. Det framgick bland annat i Bourjolly, Sands & Roer-Stier (2013) där konvertiterna som ursprungligen var kristna hade många frågor kring den kristna tron exempelvis gällande treenigheten och relationen mellan Jesus och Gud. När de ställde dessa blev de antingen avfärdade eller fick de inte besvarade på ett tillfredsställande sätt vilket ledde till att de började söka i andra religioner för svar. Även Köse (1999) fann att konvertiterna upplevde trossatser och principer i kristendomen problematiska och desto mer central den aspekten var desto större var sannolikheten att individen skulle avfärda kristendomen som sådan. I Roald (2004) samt Poston (1991) återfinns liknande resultat där konvertiterna upplevde kristendomens läror som irrationella och att de därför avfärdade kristendomen. Detta blir en ganska naturlig följd och på ett sätt en förutsättning för att söka sig till en annan religion, i det här fallet islam. Hade personerna varit helt tillfredsställda med kristendomen hade de inte ens behövt söka vidare. Bland männen i min studie var de flesta inte från början aktivt troende kristna men kristendomen var ändå den religion som de haft i sin närhet i från början och kommit i kontakt med först. Uppfattningen om vad kristendomen stod för hade främst gett de frågor utan några svar vilket gjorde att de började söka vidare.

En kritik mot samhället var också ett återkommande tema i exempelvis Sultan (1999), Köse (1999) samt Mansson McGinty (2007) en sådan kritik kunde skönjas i några av mina deltagares berättelser men eftersom det inte var ett genomgående tema valde jag att inte ta med det i min analys. Det som dock återfanns i min studie i förhållande till denna kritik som vissa av männen gav uttryck för var att de genom islam fann ett sätt att förhålla sig till det som de ställde sig kritiska till i samhället. Religionen blev ett verktyg för att hantera den stundtals svårhanterliga verkligheten.

I den befintliga studien angav samtliga respondenter att deras initiala kontakt med islam var genom möten med muslimer. Detta behöver i sig inte betraktas som en egentlig orsak till att de konverterade utan mer som en utlösande faktor till att de fick upp ögonen för islam. Mötet med muslimer i sig innebär inte automatiskt att respondenterna direkt känner en vilja att konvertera. Konversion anser jag handlar om ett individuellt beslut, som ingen kan göra åt någon annan eller tvinga på någon annan, så att man möter en muslim behöver naturligtvis inte automatiskt betyda att man väljer att konvertera. Det finns flera aspekter än så involverade i det beslutet, vilket jag kommer knyta an till i avsnittet om orsaker till konversion nedan. Samtidigt behöver detta inte heller nödvändigtvis betyda att konvertiternas möte med muslimer inte har betydelse för deras val att konvertera. Jag upplever att det haft betydelse på så sätt att de fått upp ögonen för islam och börjat studera islam och haft muslimer i sin omgivning som de kunnat fråga om sådant de undrat över i islam. Dock upplever jag att det slutgiltiga beslutet ändå är deras eget i förhållande till det som de fått vetskap om.

Detta resonemang stöds av Roald (2004) som fann att 91 % av respondenterna i hennes studie haft någon form av social relation med muslimer vid tiden då de konverterade. Dessa relationer var dock inget som respondenterna angav som orsak till att de konverterade utan kanske snarare just en utlösande faktor.

Som jag redan berört finns det flera orsaker till valet att konvertera, bland personerna i min studie framträdde främst enkelheten i islam samt att de i islam fann svar, som sådana orsaker. Dessa faller i linje med den tidigare forskningen, exempelvis i Poston (1991) framgår också bland annat dessa

orsaker att konvertiterna i islam fann svar på frågor som de hade och att islam därför var lockande eftersom frågorna blev bemötta och besvarade. Poston fann även han att många konvertiter imponerade över enkelheten i islam. Andra orsaker som framgick i Poston var upplevelsen av islam som en rationell religion, betoningen på universell gemenskap bland människor i islam, islams fokus på det nuvarande livet samt frånvaron av prästerskap eller andra medlande företrädare. Även i Mansson McGinty (2007), Sultan (1999), Köse (1999) samt Bourjolly m.fl. (2013) återfinns olika exempel på orsaker exempelvis logik i islam, stabilt normsystem, upplevelse av islam som den objektiva sanningen. Anledningen i min studie till att enkelheten i islam lockat de tror jag beror på att de upplever att de saknar något att förhålla sig till i det omgivande samhället som till allt större del blir föremål för individuella val. Genom islam får de något att förhålla sig till, svar på hur de ska leva, vad som är meningen med livet osv. som kanske var det de hela tiden sökt efter. Genom att frågorna blir besvarade genom islam kan de idag känna en större trygghet och även en säkerhet om att islam är rätt, eftersom det gav dem svar på deras frågor. Islam blir på så vis en del av livet som de inte vill klara sig utan.

I min studie framgick att deltagarna hade olika sätt att förhålla sig till sin religiösa identitet för vissa blev den genomgripande hela livet med vissa förändringar i livet som följd medan den för andra på ett smidigare sätt integrerades tillsammans med de övriga identiteterna och det övriga livet. Mansson McGinty (2007) som studerat kvinnliga konvertiter till islam fann att konversionen även hade inverkan även på deras identitet som kvinnor och en ny känsla av femininitet. I min studie framgick inte motsvarande upplevelser i termer av maskulinitet och manlig identitet. Jag valde att inte inta ett könsperspektiv utan mitt syfte var istället att förstå resan till deras nya religiösa identitet och den mening de finner i sin religiösa tro. Det som dock framgick var att det överlag inte blir lika uppenbart att de konverterat i förhållande till omgivningen i form yttre attribut i jämförelse med kvinnliga konvertiter/muslimers som väljer att bära slöja. Det kan ju på ett annat sätt än kvinnliga konvertiter som bär slöja välja i vilka sammanhang de vill tala om att de är muslimer. För en kvinnlig konvertit som bär slöja blir det ju på ett annat sätt direkt uppenbart att de är muslimer och således inget de kan välja att presentera om de vill. Peek (2005) studerade också det religiösa identitetskapandet men hennes urval bestod främst av personer som växt upp som muslimer och deras religiösa identitetsutveckling. Från att ha varit en tillskriven identitet som de inte reflekterade så mycket över och ibland försökte dölja till att de började reflektera mer över livsfrågor och således började återupptäcka den delen av deras religiösa identitet. När de började på college fick en större muslimsk umgängeskrets och började lära sig mer om islam och drogs närmare religionen. I och med detta närmande bagatelliserades istället andra delar av identiteten. Denna utveckling återfinns även hos min studies deltagare genom att de började reflektera mer över livsfrågor, de inledde sitt sökande, mötte muslimer och när de sedan bestämt sig för att bli muslimer så var det vissa som lät den muslimska identiteten stå i fokus och vara den mest framträdande. Jag fann dock även, i strid med Peek ovan, att vissa integrerade den muslimska identiteten i sin övriga identitet och inte alltid upplevde ett behov eller en önskan om att för den skull försaka andra aspekter av sin identitet.

Bemötande är slutligen ett tema som berördes både i den tidigare forskningen och i mina intervjuer. Många talade om ett negativt bemötande från omgivningen sedan beslutet, åtminstone initialt, medan andra sade att omgivningen tog det väldigt bra. I den tidigare forskningen behandlades bemötande i Poston (1991), Mansson McGinty (2007), Roald (2004) samt Bourjolly m.fl. (2013). I Mansson McGinty's studie om kvinnliga konvertiter upplever kvinnorna att de blivit ifrågasatta då de bär slöja, då allmänhetens uppfattning är att slöjan är ett tecken på förtryck och allmänhetens

uppfattning att det inte går att vara intelligent och muslim samtidigt. Detta återfinns inte i min studie i så stor grad kopplat till yttre attribut hos männen då det inte är lika uppenbart genom deras utseende att dessa män är muslimer.

8. 2 Förslag på framtida forskning inom området

Mitt syfte har varit att öka förståelsen för vad det innebär att konvertera till islam, förstå vilken roll den nya religiösa identiteten spelar i deras vardag idag och vilken mening de finner i sin religiösa tro. Därför har jag inte undersökt vilken betydelse deras roll som män haft i processen i termer av manlighet. Detta skulle kunna vara ämne för vidare forskning inom området.

Referenslista

- Allwood, C. M. & Erikson M. G. (2010). *Grundläggande vetenskapsteori för psykologi och andra beteendevetenskaper*. Lund: Studentlitteratur.
- Alvesson, M. & Sköldböck, K. (2008). *Tolkning och reflektion: vetenskapsteori och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Bauman, Z. (2002). *Det individualiserade samhället*. Göteborg: Daidalos AB.
- Berger, P. & Luckmann, T. (1991). *The social construction of reality: a treatise in the sociology of knowledge*. London: Penguin books.
- Bourjolly, J., Sands R. G. & Roer-Stier, D. (2013). "African american womens's experiences around conversion to islam" i *Journal of religion & spirituality in social work: social thought vol 32:1*. S. 14-35.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.
- Dahlberg, K., Dahlberg, H. & Nyström, M. (2008). *Reflective lifeworld research*. Lund: Studentlitteratur.
- Danermark, B., Ekström, M., Jakobsen, L. Liselotte Jakobsen & Karlsson, J. Ch. (2002). *Explaining society: critical realism in the social sciences*. Lund: Studentlitteratur.
- Dutton, Y. (1999). Conversion to Islam: the Qur'anic paradigm. I: C. Lamb & M. D. Bryant. (red:er) *Religious conversion: contemporary practices and controversies*. (S. 151-165). London, New York: Cassell.
- Giorgii-Hemming, E. (2005). *Berättelsen under deras fötter: fem musikhärens livshistorier*. Örebro: Örebro universitet.
- Giddens, A. (1997) *Modernitet och självvidentitet: självet i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos.
- Gustafsson, B., Hermerén, G. & Pettersson, B. "God forskningssed" i Vetenskapsrådets rapportserie nr 1:2005.
- Hedin, C. (1994). *Islam: i vardagen och världen*. Smedjebacken: Bokförlaget Arena.
- Johansson, T. (1999). *Socialpsykologi: moderna teorier och perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Karlsson, P. & Svanberg I. (1997). *Religionsfrihet i Sverige: om möjligheten att leva som troende*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Köse, A. (1999). "The journey for the secular to the sacred: experiences of native british converts to islam" i *Social compass vol 46 (3)*. S. 301-312.

Langemar, P. (2008). *Kvalitativ forskningsmetod i psykologi: att låta en värld öppna sig*. Stockholm: Liber AB.

Mansson McGinty, A. (2007). "Formation of alternative femininities through Islam: feminist approaches among Muslim converts in Sweden" i *Women's studies international forum vol 30*, s. 474-485.

McGuire, M. B. (2002). *Religion: the social context*. Belmont: Wadsworth.

Mjöberg, J. (2011). *Innerlighetens tid: en sociologisk undersökning av intimitet och senmodernitet*. Acta Universitatis Upsaliensis: Uppsala.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. London: Sage publications.

Peek, L. (2005). "Becoming muslim: the development of a religious identity" i *Sociology of religion vol: 66:3*. S. 215-242.

Poston, L. (1991). "Becoming a muslim in the Christian West: a profile" i *Journal institute of muslim minority affairs vol 12:1*. S. 159-169.

Rambo, L.R. & Farhadian, C. E. (1999). Converting: stages of religious change i C. Lamb & M. D. Bryant. (red:er) *Religious conversion: contemporary practices and controversies*. (S. 23-34). London, New York: Cassell.

Roald, A-S. (2004). *New muslims in the european context: the experience of Scandinavian converts*. Leiden, Boston: Brill.

Sigurdson, O. (2009). *Det postsekulära tillståndet: religion, modernitet, politik*. Göteborg: Glänta produktion.

Sultán, M. (1999). "Choosing islam: a study of Swedish converts" i *Social compass vol: 46(3)*, S. 325-335.

Westlund, I. (2009). Hermeneutik, i A. Fejes & R. Thorberg (red:er): *Handbok i kvalitativ analys*. (S. 62-78)Stockholm: Liber AB.

Ödman, P-J. (2004). "Hermeneutik och forskningspraktik" i Gustavsson, B. (red.), *Kunskapande metoder inom samhällsvetenskapen*. (S. 71-91). Lund: Studentlitteratur.

Internetkällor

<http://www.ne.se.ep.bib.mdh.se/lang/islam> Nationalencyklopedin, hämtad 2013-04-11.

<http://www.ne.se.ep.bib.mdh.se/lang/konvertera/229694> Nationalencyklopedin, hämtad 2013-04-11.

<http://www.ne.se.ep.bib.mdh.se/kort/konvertit> Nationalencyklopedin, hämtad 2013-04-11.

<http://www.ne.se/kort/konvertit> Nationalencyklopedin, hämtad 2013-04-11.

Bilaga 1, Intervjuguide

Bakgrund, uppväxt, innan de kom i kontakt med islam

Vägen till islam

Beslutet, konversion, vad som gjorde att valet föll på islam

Omgivningens reaktioner sedan konversion

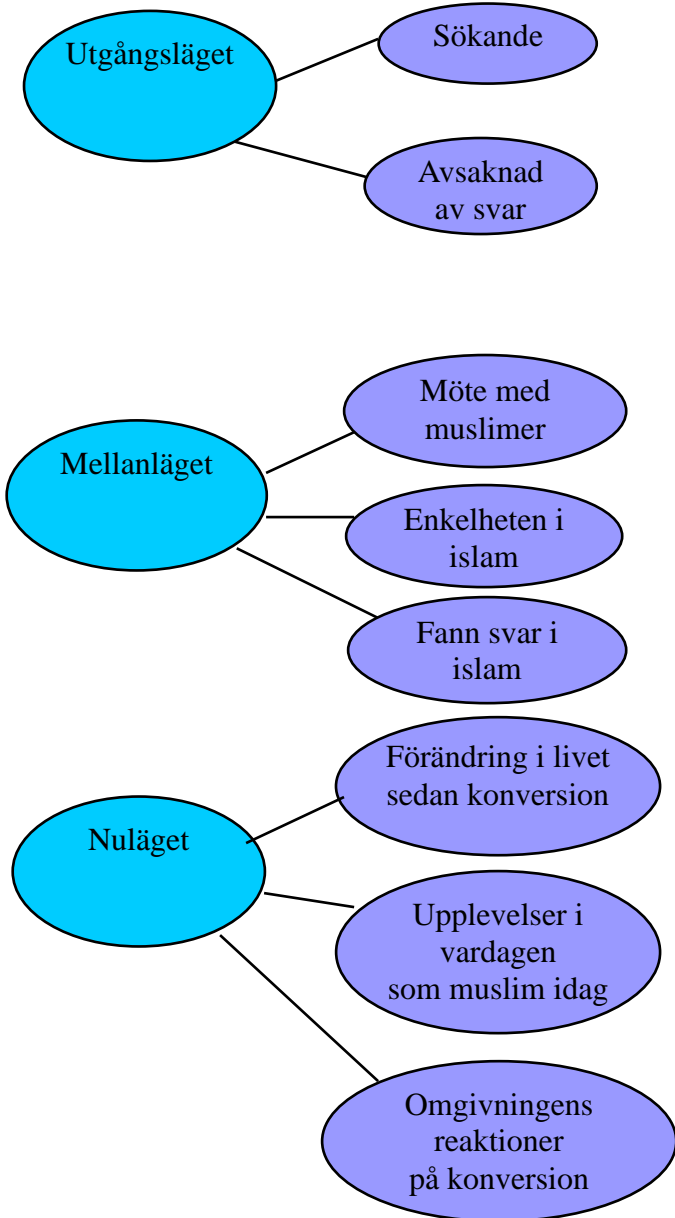
Hur ser vardagen ut idag som muslim, hur har den eventuellt förändrats sedan konversion

Framtiden hur ser du på den

Bilaga 2, Tolkningsprocessen

Hur beskriver konvertiterna sin resa till islam?

Vilken betydelse har den nya religiösa identiteten för dem i deras vardag?

Ny religiös identitet

Vilken mening finner de i sin religiösa tro idag?

Mening i den religiösa tron

Huvudtolkning

ETT
NYTT
PERSPEKTIV
PÅ
SIG
SJÄLVA
OCH
VÄRLDEN